LAISVĖ
Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Savaitinis
Jungtinėse Valstijose $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 25 centai

PRICE 25 c

NO. 21 ★ ★ ★ ★ ★ ★ PENKTADIENIS, GEGUŽĖS [MAY] 25, 1979 OZONE PARK, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ 68-IEJI METAI

KRISLAI

Garbinga tradicija
Mūsų sveikinimas čikagiečiams
Pagaliau prisipažino
Smerktinas nutarimas

A. BIMBA

Šį sekmadienį Amerikos nacionalinė šventė—kapų lankymo, mirusių artimųjų prisiminimo diena (Memorial Day). Tai garbinga tradicija kartą į metus prisiminti savo artimuosius ir mylimuosius, mus amžinai apleidusius. Kiekvienas jų turime. Prieš juos mes žemai nulenkiame savo galvas . . .

Originaliai Memorial Day buvo paskelbta prisiminimui įvairiuose karuose kritusių amerikiečių. Bet laikui bėgant ji pavirto visų mirusių prisiminimo šventė.

□

Vėliausioje, gegužės 17 dienos Chicagos laikraščio "Vilnis" laidoje plačiai rašoma apie įvykusį bendrovės dalininkų suvažiavimą. Suvažiavimas, matyt, visais požiūriais buvo labai sėkmingas. Su sveikinimais suplaukė laikraščiui gražios finansinės paramos. O kas, žinoma, svarbiausia, tai kad suvažiavimas nutarė stengtis nugalėti visus sunkumus ir laikraščio leidimo nenutraukti. Nors žymiai sumažintą ir suretintą "Vilnis" išeidinės.

Mes, laisviečiai nuoširdžiausiai sveikiname vilniečius už nenuleidimą rankų net ir sunkiausiose sąlygose. Už tai jus gerbia, jumis didžiuojasi ir linki jums didžiausios sekmės jūsų šiose tiesiog herojiškose pastangose, visi Amerikos pažangieji lietuviai.

□

Kiekvienas Amerikos lietuvis gal jau visą milijoną kartų per pastaruosius 35 metus esame girdėję prunskius, kviklius ir kitus reakcinius nacionalistus, pasivadinusius "vaduotojais," prie krūtinės sudėjusius rankas besibažijant ir besiteisinant, kad jie niekados, niekados Antrojo pasaulinio karo metu nė vienos minutės nekoleboravę su vokiškais naciais, jiems netalkavę, nepadėję žudyti žmones ir griauti Lietuvą, kad jie dargi viešai ir slaptai kovoję prieš tas pabaisas. Jie amžinai prakeikė tuos, kurie juos kaltino talkinimu naciams.

Bet štai mus pasiekia Chicagos kunigų "Draugas" iš gegužės 12 dienos. Jame skaitome Vincento Liulevičiaus recenziją "Draugo" redaktoriaus kunigo J. Prunskio parašytos, neseniai to paties "Draugo" išleistos storos knygos "Lietuva bolševikų okupacijoje."

Ir štai žodis žodis žodin:

"Vokietijai pradėjus karą prieš Sovietų Sąjungą, Lietuvos sukilėliai ir vokiečių kariuomenė juos išvijo."

O tie "sukilėliai," kaip žinia, buvo prunskiai, kvikliai ir kiti šiandieniniai "vaduotojai."

Jų ir vokiečių kariuomenės, tai yra nacių "bolševikų iš Lietuvos išvijimo "rezultatus mačiau savo akimis, 1945 metais lankydamasis Lietuvoje. Mačiau ją sugriautą. Mačiau ją badaujančią ir paskandintą ašarose.

Jungtinių Tautų sekretorius Maskvoje

Gegužės 6 dieną su oficialiu vizitu Tarybų Sąjungoje lankėsi Jungtinių Tautų sekretorius Kurt Waldheim. Ten jis turėjo plačius pasitarimus su Tarybų Sąjungos vadovybe. Jie aptarė Jungtinių Tautų vaidmenį pastangose sustiprinti pasaulinę taiką ir detentę, o ypatingai padaryti galą ginklavimosi varžyboms. Tarybų Sąjungos užsienio reikalų ministras Gromyka pasaulinės organizacijos vadui priminė, kad Varšuvos Sutarties Sąjungos šalių užsienio reikalų ministrų susirinkimas, įvykęs Budapešte gegužės 14-15 d., nutarė pasiūlyti NATO šalims likviduoti [paleisti] abi šias valstybių militarines grupuotes—Varšuvos Sutarties Sąjungą ir NATO. Dabar laukiama iš NATO atsakymo.

Nuotraukoje: Maskvoje prie derybų stalo Jungtinių Tautų sekretorius Kurt Waldheim (kairėje) ir Tarybų Sąjungos užsienio reikalų ministras Andrei Gromyka (dešinėje). Kirų dalyvių pavardės nepažymėtos.

IR V. VOKIETIJA UŽ SALT II

Bonna. — Federatyvinės Vokiečių Respublikos (Vakarų Vokietijos) premjeras socialdemokratas Helmut Schmidt, kalbėdamas į parlamento socialdemokratus narius, pareiškė, kad jo vadovaujama vyriausybė pilnai pritaria Jungtinių Valstijų-Tarybų Sąjungos branduolinių ginklų apribojimo sutarčiai—SALT II. Jis sakė, kad kai jis birželio mėnesį lankysis Jungtinėse Valstijose su oficialiu vizitu, V. Vokietijos nusistatymą šiuo klausimu primins ir Amerikos vyriausybei.

Neseniai įvyko NATO (North Atlantic Treaty Organization) kapitalistinių šalių karo ministrų susirinkimas, kuriame, aišku, dalyvavo ir mūsų Jungtinių Valstijų atstovybė. Susirinkimas nutarė, kad visos tos šalys savo biudžetuose per ateinančius šešerius metus ginklavimosi reikalams lėšas kasmet automatiškai padidintų 3 procentais.

Tai smerktinas ir pavojingas nutarimas. Tai didinimas ginklavimosi varžybų. Tai smūgis detentei ir pasaulinei taikai.

Aišku, kad šis nutarimas privers ir socialistinius kraštus didinti savo lėšas ginklavimosi reikalams . . .

KLAIDOS ATITAISYMAS

Praeitos savaitės "Krisluose" sakoma: "Susipratusiam, gero linkinčiam amerikiečiui negalima džiaugtis tarp šios šalies ir Tarybų Sąjungos kultūrinių mainų dideliu pasisekimu." O turėjo būti: "Susipratusiam, gero linkinčiam amerikiečiui negalima **nesidžiaugti** tarp šios šalies ir Tarybų Sąjungos kultūrinių mainų dideliu pasisekimu."

Už santykius su Kuba ir Vietnamu

San Diego, Cal. — Tarptautinė Jūrininkų ir Sandėlių Darbininkų Unija savo dvimetinėje konvencijoje priėmė rezoliuciją, kurioje šios šalies vyriausybė raginama pripažinti Kubą ir Vietnamo Socialistinę Respubliką ir sumegzti su jomis ryšius. Rezoliucijoje sakoma, kad šių dviejų socialistinių šalių nepripažinimas ir neturėjimas su jomis ryšių yra nerealistinė, klaidinga, kenksminga politika ir turi būti pakeista.

New Yorkas. — Miesto Taryba vienbalsiai pasisakė prieš prezidento Carterio planavimą nuimti nuo naftos kainų kontrolę. Tai geras pavyzdys kitų miesto taryboms.

Ar jis bus toks laimingas?

Richard Berry dar tik 28 metų. Jis yra automobilių pramonės darbininkas. Neseniai jam Ford Motors fabrike buvo dešinioji ranka visiškai nutraukta. Per aštuonias valandas chirurgai prakaitavo, kol jam nutrauktą ranką prisiuvo. Jai prigyti imsią nuo 6 iki 8 mėnesių, bet ji prigysianti. Taip sako chirurgai. Ir Berry jais pilnai pasitiki ir dabar ta viltimi gyvena. Ši nuotrauka daryta jam kalbantis su reporteriais.

Brolis gina ir teisina prezidentą

Atlanta. — Gegužės 18 dieną čia buvo prezidento brolis Billy Carteris pašauktas į Federalinę džiūrę papasakoti, ką jis žino apie jo brolio Jimmy Carterio rinkiminę 1976 metų kampaniją. Mat, Jimmy yra kaltinamas, kad jis paėmė iš savo šeimos pynacų biznio $6,800,000 ir nelegališkai išleido savo rinkiminei kampanijai. Billy tą kaltinimą griežtai užginčijo, paneigė. Bet investigacija dar nepasibaigė. Billiui įsakyta vėl ateiti birželio 13 dieną. Jis bus toliau klausinėjamas.

Suradimas praėjusioje kampanijoje kokios nors korupcijos, kokių nors nusikaltimų įstatymams labai pakenktų Carteriui laimėti 1980 metų rinkimuose. O nėra jokia paslaptis, kad jis labai norėtų dar ir kitus ketverius metų prezidentauti. Todėl šie tyrinėjimai jam labai, labai svarbus: jie gali viską nulemti.

Mirė žymusis juodųjų darbininkų vadas ir veikėjas

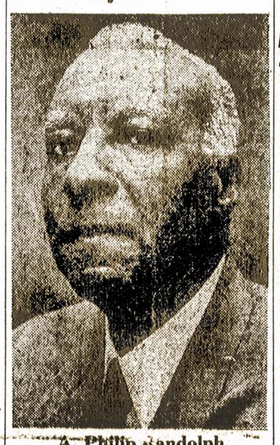

A. Philip Randolph

New Yorkas. — Praeitą savaitę iš gyvųjų tarpo išsiskyrė 90 metų sulaukęs A. Philip Randolph. Velionis visą savo subrendusį gyvenimą buvo pašventęs kovai už savo rasės ir darbininkų klasės šviesesnį rytojų. Jis buvo ir nuoširdus darbininkų organizatorius į darbo unijas. Anais senais ir labai sunkiais laikais jis suorganizavo keleivinių traukinių tarnautojus, vadinamus "porteriais," į darbo uniją ir jai vadovavo. Žinia, tie porteriai beveik išimtinai susideda tik iš juodųjų darbininkų. Ilgus metus Randolph buvo Amerikos Darbo Federacijos Pildomosios Tarybos narys.

A. Philip Randolpho likusiems artimiesiems prezidentas Carteris ir viceprezidentas Mondale išreiškė užuojautą jų liūdėsio valandoje.

Eina derybos tarp Teherano ir Maskvos

Teheranas. — Tarp Irano premjero Mehdi Bazargan ir Tarybų Sąjungos Užsienio ekonominių santykių komiteto pirmininko Semyon Schachkov prasidėjo pasitarimai dėl abiejų šalių ekonominio bendradarbiavimo. Abi šalys yra pasižadėjusios trumpiausiu laiku užmegzti prekybinius ir ekonominius ryšius. Pasitarimai esą konstruktyvūs ir draugiški.

RAGINA UŽGIRTI SALT II

Londonas. — Tarptautinis Strateginių Studijų Institutas savo pareiškime sako, kad atsisakymas branduolinių ginklų apribojimo sutartį (SALT II) ratifikuoti reikštų atmetimą detentės (taikaus sugyvenimo), o ratifikavimas reikštų detentės užgyrimą. Sutarties atmetimas labai blogai atsilieptų į pasaulinę situaciją. Institutas ragina Jungtinių Valstijų Senatą sutartį ratifikuoti.

Ir Turkija pilnai pritaria sutarčiai

Ankara. — Turkijos premjeras Bulent Ecevitt spaudos korespondentams pareiškė, kad jo vadovaujama Turkijos valdžia pilnai pritaria Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos padarytai strateginių ginklų apribojimo sutarčiai—SALT II, ir ragina abi pusės ją kuo gražiausia ratifikuoti. Ecevitt taipgi pagyrė Tarybų Sąjungos vadovybę už tokį jos užsispyrusį jos siekimą susitarti su Jungtinėmis Valstijomis.

JAV statys Izraely militarines bazes

Pentagonas pranešė, kad net kelios Amerikos kompanijos jau padariusios su Izraeliu kontraktą pastatyti Negevo rajone tris didžiules militarines bazes. Sutartyje sakoma, bazių statymas turi būti baigtas už trejų metų.

Beirut. — Gegužės 18 dieną Izraelis įvykdė naują militarinį įsiveržimą į pietinę Libano dalį. Užpulta buvo ten esanti palestiniečių stovykla. Izraelio komanda sako, kad jai pavyko užmušti arba sužeisti keletą palestiniečių, sunaikinti porą pastatų ir ginklų sandėlį.

Demonstracija šalies sostinėje

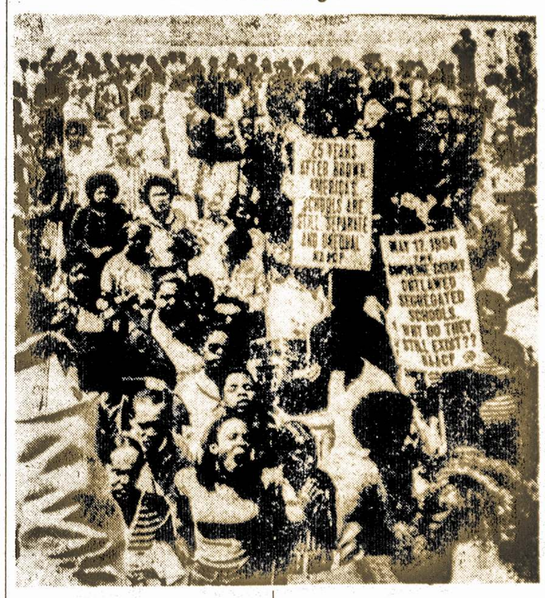

Washingtonas. — Gegužės 17 dieną suejo lygiai 25 metai Aukščiausiojo Teismo įsakymui disegreguoti šios šalies mokyklas. Tas nutarimas buvo paskelbtas 1954 m. gegužės 17 dieną.

Ši istorinė sukaktis buvo plačiai atžymėta. Apskaitoma, kad didesnės ar mažesnės demonstracijos įvyko 1,000 miestų ir miestelių. Jas daugumoje suruošė juodųjų amerikiečių organizacija National Association for the Advancement of Colored People." Visose demonstracijose buvo reikalaujama padidinta energija visas mokyklas disegreguoti, nes pasirodo, kad dar ir šiandien labai daug mokyklų yra rasiniai segreguotos.

Sioje nuotraukoje parodoma demonstracija Washingtone prie Kongreso rūmų. Tai buvo viena iš didžiausių demonstracijų.

Washingtonas. — Amerikos Darbo Federacija-Industrinių Organizacijų Kongresas ir kitos liaudies organizacijos reikalauja, kad Kongresas uždraustų prezidentui Carteriui nuimti nuo naftos kainų kontrolę. Kaip žinia, prezidentas yra pasimojęs tą padaryti birželio 1 dieną.

Jie labai patenkinti viešnage

Ši graži Amerikos jaunuolių grupė atostogauja tolimoje Tarybų Sąjungoje. Ši nuotrauka daryta Krymėjoje. Grupei vadovauja newyorkietis jaunuolis Jason Rogers [nuotraukos kairėje].

Kanadoje nauja valdžia ir vadovybė

Praeitą antradienį, gegužės 22 dieną įvykusiuose Kanados parlamento rinkimuose laimėjo Progressive Conservative Party (Pažangiųjų Konservatų Partija). Naują vyriausybę sudarys ir jai vadovaus Joe Clark, jaunas, dar tik 39 metų veikėjas.

Aišku, kad valdančioji Liberalų Partija ir jos vadas premjeras Pierre Eliot Trudeau rinkimų rezultatais labai nusivylę. Tokio skaudaus smūgio per kelioliką metų Kanadai vadovavę liberalai nesitikėjo. Šalyje siautėjanti gili ekonominė krizė (infliacija, kainų kilimas, nedarbas) nuteikė žmones prieš liberalus ir jų valdžią.

Manoma, kad šis konservatorių laimėjimas labai pakenks santykiams tarp Kanados konfederacijos ir jos liberalų valdomos Kvibeko provincijos, kuri nori nuo jos atsiskirti ir tapti nepriklausoma prancūzų valstybe. Konservatoriai tokiam atsiskyrimui labai priešingi.

Joe Clark

LAISVĖ LITHUANIAN WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.

Published Fridays, except in case of holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$10.00	United States, per 6 months	$ 5.50
Canada, Lat. Amer., per year	$10.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	$ 5.50
Foreign countries, per year	$12.00	Foreign countries, 6 months	$ 6.50

Pavojingas sąmokslas prieš SALT II

Kongrese ir už jo sienų reakcininkai nesako, kad jie visiškai priešingi bet kokiam Jungtinių Valstijų susitarimui su Tarybų Sąjunga apriboti branduolinį ginklavimąsi. Jie esą nepriešingi dabartinei sutarčiai, vadinamai SALT II, kaipo tokiai. Joje esą ir gerų, priimtinų dalykų. Bet tik reikią ją gerokai pataisyti. Na, ir jie planuoja tokius pataisymus pasiūlyt Senatui priimti, kai jam reikės dviem trečdaliais balsų ją ratifikuoti-užgirti.

Nors tie jų planuojami pataisymai tebėra pilnai nesuformuluoti ir nepaskelbti, bet jų tikslas labai aiškus—padaryti SALT II jokių būdu nepriimtiną Tarybų Sąjungai. Tų jų pataisymų tikslai, matyt, yra gerai žinomi prezidentui Carteriui, nes jis matė reikalą šiomis dienomis viešai tą reakcininkų sąmokslą pasmerkti. Prezidentas sako, kad taip pataisyta sutartis būtų nebepriimtina ne tik Tarybų Sąjungai, bet ir jam, ir šios šalies vyriausybei.

Toks prezidento išstojimas, aišku, pakenks reakcininkų sąmokslui, bet taipgi aišku, kad nesulaikys jų nuo bandymo Senate savo pasiūlymais sutartį sužaloti. Šis pavojus reikalauja iš vyriausybės ir visų taikos šalininkų pusės dar didesnių pastangų sutarties užgyrimą Senate laimėti.

Svarbus taikos reikalais pasiūlymas

Jau daug metų gyvuoja ir veikia dvi militarinės sąjungos. Pirmiausia Jungtinių Valstijų vadovybėje buvo sukurta didžiųjų kapitalistinių šalių North Atlantic Treaty Organizations (NATO,) o vėliau susidarė ir socialistinių šalių Tarybų Sąjungos vadovybėje Warsaw Treaty Alliance. Paskutiniame NATO šalių užsienio reikalų ministrų susirinkime buvo nutarta šią sąjungą dar labiau sustiprinti ir visoms jos narėms savo biudžetuose padidinti ginklavimuisi lėšas. Tuo tarpu šiomis dienomis Budapešte įvykęs Varšuvos Sutarties Sąjungos kraštų užsienio reikalų ministrų susirinkimas nutarė pasiūlyti šias abi sąjungas uždaryti-likviduoti.

Šios militarinės sąjungos ne tik nepadeda pasaulinės taikos ir valstybių taikaus sugyvenimo (detentės) reikalams, bet dar jiems kenkia, nes jos didina ginklavimosi varžybas. Kai kapitalistinės šalys didina ypač branduolinį ginklavimąsi, tą patį turi daryti ir socialistinės šalys. Joms pasirinkimo nebelieka.

Labai svarbu storai pabrėžti, kad šios šalies komercinė spauda apie šį istorinės svarbos vėliausią pasiūlymą "gražiai" tyli, jo negarsina, jį nuo Amerikos žmonių slepia. Taipgi tyli ir mūsų vyriausybė. Kol kas nieko nesako ir kitų NATO šalių vadovybės. Todėl visa atsakomybė už tarptautinį įtempimą ir ginklavimosi varžybas priklauso NATO kapitalistinėms šalims.

Tikslas dar nepasiektas

Šiemet sukanka lygiai 25 metai nuo to laiko, kai Aukščiausiasis Teismas patvarkė, kad šios šalies viešosios mokyklos turi būti rasiniai integruotos. Tai buvo istorinis didžiausios svarbos patvarkymas. Jis ne visur buvo sveikinamas. Jam labai priešinosi, prieš jį kovojo rasiniai nusiteikę baltieji žmonės. Bet jų pastangos integracijai užkirsto kelio buvo sėkmingos tiktai kaikur. Daugumoje atsitikimų labai rimtai buvo imtasi teismo patvarkymą įvykdyti. Ir per tuos 25 metus daugelyje vietų tos pastangos apsivainikavo gražiais laimėjimais: mokyklos tapo pilnai integruotos ir pasiektais laimėjimais galima tik nuoširdžiai pasidžiaugti.

Bet tenka pabrėžti, kad ir po 25 metų diskusijų, ginčų ir pastangų tikslas tebėra toli gražu nepasiektas. Šiandien, tą istorinę sukaktį minint, vėl mokyklų rasinės integracijos reikalas yra plačiausiai diskutuojamas. Atidengiama, kad ypač vidurinėse ir šiaurrytinėse valstijose daugelyje vietų integracijos reikalai yra netgi rimtai pablogėję, kad su mūsų mokyklų integracija yra žengiama ne pirmyn, bet atgal.

Dalykas štai koks: Pastaraisiais laikais kiek geriau pasiturintys šių valstijų didmiesčių gyventojai pradėjo tiesiog plūsti į priemiesčius ir ten įsikurti. New Yorko ir kitų didmiesčių priemiesčiai labai padidėjo, išsipūtė. Aišku, kad juose buvo ir yra statomos naujos mokyklos. Kadangi tų priemiesčių gyventojai beveik išimtinai susideda vien tik baltųjų, tai ir tos mokyklos yra lankomos vien tik baltųjų vaikų bei jaunuolių. Vadinasi, tos mokyklos yra rasiniai disintegruotos.

Iš kitos pusės: Kadangi didmiesčių lūšnynų gyventojai susideda beveik vien tik iš juodųjų (negrų), tai ir jų viešosios mokyklos yra lankomos beveik vien tik juodųjų vaikų, tai yra—tapo disintegruotomis.

Ką dabar daryti, tai yra kaip vienas ir kitas mokyklas integruoti?

Kaip tik šiuo klausimu dabar ir eina plačiausios diskusijos.

Londonas. — Anglijos naujoji konservatorių valdžia planuojanti pripažinti Rodezijos naująjį režimą ir sumegzti su juo ryšius.

Tokyo, Japonija. — Čia gautas pranešimas, kad taikos derybos tarp Kinijos ir Vietnamo yra užkliuvusios, tai yra, sustojusios

Kas ką rašo ir sako

VOKIEČIŲ LIAUDŽIAI NUOŠIRDUS SVEIKINIMAS

Vokiečių liaudies išvadavimo iš hitlerinio fašizmo 34-ųjų metinių proga Tarybų Sąjungos prezidentas L. Brežnevas ir Ministrų Tarybos pirmininkas A. Kosyginas pasiuntė Vokietijos Demokratinės Respublikos (Rytų Vokietijos) vadovybei sveikinimą, kuriame sakoma:

"Hitlerinio fašizmo sutriuškinimas ir pokarinė raida pasaulyje nulėmė istorinės reikšmės permainas. Tai ryškiai atspindi revoliuciniai pertvarkymai Vokietijos žemėje. Vokietijos Demokratinės Respublikos įkūrimas, kurios trisdešimtosios metinės bus pažymėtos šiais metais kaip bendra šventė už taikos, demokratijos ir socializmo idealų pergalę.

Stoję į naujo gyvenimo kūrimo kelią, VDR darbo žmonės, Vokietijos vieningosios socialistų partijos vadovaujami, glaudžioje vienybėje su tarybine liaudimi ir kitų socialistinių šalių tautomis pasiekė puikių laimėjimų, vystydami ekonomiką, mokslą ir kultūrą, formuodami naujos visuomenės žmogų, stiprindami Vokietijos socialistinės valstybės poziciją ir autoritetą tarptautinėje arenoje. Vokietijos Demokratinė Respublika deramu indėliu prisideda prie Varšuvos Sutarties organizacijos ir Ekonominės savitarpio pagalbos tarybos veiklos, prie bendros socialistinių valstybių kovos už taikos ir saugumo stiprinimą, už tarptautinį bendradarbiavimą.

Iš visos širdies linkime jums, brangūs draugai, visiems VDR darbo žmonėms naujų laimėjimų, kuriant išsivysčiusią socialinę visuomenę, įgyvendinant uždavinius kuriuos iškėlė Vokietijos vieningosios socialistų partijos IX suvažiavimas.

Tegul amžinai gyvuoja neišardoma Tarybų Sąjungos ir Vokietijos Demokratinės Respublikos draugystė!"

KODĖL JIE TAIP IŠSIGANDĘ IR SUSIRŪPINĘ

Chicagos menševikų "Naujienos" (geg. 9 d.) net pirmajame puslapyje po antrašte "Nacių medžiotojas tikisi jų rasti Amerikoje" labai išsigandusiu ir susirūpinusiu tonu beveik šaukte šaukia:

"Simon Wiesenthal, sėkmingiausias nacių medžiotojas visame pasaulyje, atvyko į Chicago, kad amerikiečių padedamas galėtų pamedžioti nacių Amerikoje.

Chicago Sun-Times reporterė, pasimačiusi su medžiotoju, rašo, kad jis tikisi rasti naciu lietuvių, latvių, estų ir ukrainiečių tarpe, karo pabaigoje atvykusių į Ameriką ir čia gana gerai įsitaisiusių.

Jam teberūpi stambioji žuvis, kuri įsakinėjo kitiems žydus areštuoti, juos vežti į specialiai paruoštas koncentracijos stovyklas ir ten juos žudyti. Kiti savo noru juos išduodavo pačioje Lietuvoje, tretieji su naciais bendradarbiauja net ir Amerikoje. Anksčiau Chicago Daily News, o vėliau Chicago Sun-Times yra paskelbę kelių reporterų, besinaudojusių **rusų klastota medžiaga**, straipsnius, kaltino kelis lietuvius, bet negirdėjome, kad bent vienas būtų patrauktas teisman ir išsiųstas iš Amerikos.

Reikia neužmiršti, kad Simon Wiesenthal turi daugiau patyrimo ir naudoja **komunistų klastotos medžiagos**. Wiesenthal naudojasi Lietuvoje gimusių ir nuo nacių pabėgusių Lietuvos žydų parodymais. Kas priklausė nacių partijai ir šį faktą nuslėpė nuo Imigracijos tarnybos pareigūnų, turės aiškintis prokuratūrai ir teismui."

Mes pabraukėme "N." redaktorių žodžius "rusų suklastota medžiaga," "komunistų suklastotos medžiagos." Vadinasi, pagal "N." redaktorius, tokių sutvėrimų, tokių pabaisų, kaip naciški karo kriminalistai, ypač tarp estų, latvių ir lietuvių, nėra. Jeigu Simon Wiesenthal ar kas kitas vieną kitą estą, latvį bei lietuvį kaltina Antrojo pasaulio karo metu tarnavimu naciams, padėjimu skersti žydus bei šiaip tarybinius žmones, tai jie remiasi ne faktais, ne įrodymais, bet tiktai "rusų ir komunistų suklastota medžiaga." Kaltinamieji yra "rusų ir komunistų aukos." Pagal Martyną Gudelį ir jo padėjėjus, jų reikia gailėtis, jiems reikia padėti gintis, juos reikia gelbėti!

Žinoma, negalima primesti visiems lietuviams, estams ar latviams, kad jie padėjo vokiškiems naciams žudyti žydus. Bet nieks to ir nedaro. Milžiniška jų daugumą buvo priešingi naciams skerdikams ir simpatizavo jų aukoms. Betgi negalima paneigti ir to fakto, kad jų tarpe atsirado ir niekšų, išsigimėlių, kurie talkino naciams tose baisiose orgijose, ir ne vienas jų susirado prieglaudą šioje šalyje. Tą paneigti bei užginčyti šiandien gali tiktai jų talkininkai.

"VISIEMS JIEMS LENKIAMĖS, VISIEMS JIEMS DĖKOJAME"

Minint 35-ąją metinę nuo pergalės prieš hitlerinį fašizmą, Vilniaus dienraštis "Tiesa" (geg. 9 d.) giliausiai jaudinančiam vedamajame "Tarybinės liaudies žygdarbis" sako:

"Pergalė! Didžioji Pergalė!

Koks nuostabiai talpus, koks prasmingas, koks džiugus žodis! Milijonai tarybinių žmonių—karių, užnugario darbininkų, partizanų—ištisas 1418 Didžiojo Tėvynės karo dienų gyveno šios Pergalės viltimi, kovojo ir aukojosi vardan jos.

Ir ji sugriaudė tūkstančiais šventinių salvių vidury pavasario, vidury Europos taip, kad nebuvo galima sulaikyti nei ašarų, nei užplūdusio džiaugsmo, jaudindamasis, virpančiais pirštais tarybinis karys viršum reichstago plazdančios Pergalės vėliavos kaimynystėje suko pirmąją taikos suktinę. Užtraukęs aštrų kareivišką dūmą, jis spengiančioj tyloj tarsi pirmą kartą pamatė, koks mėlynas, koks puikus pavasario dangus, kokia jaudinanti ramybė.

Toje ramybėje ryškiau matėsi visas nueitas kovų ir žygių kelias. Smolenskas ir Pamaskvis, Leningradas ir Stalingradas, Kursko lankas, Baltarusijos laukai, Budapeštas ir Viena, Berlynas ir Praha . . . Tūkstančiai kilometrų, kurių kiekvienas apšlakstytas šimtų ir milijonų kareivių krauju, paženklintas visiems laikams parimusiais raudonžvaigždžiais obeliskais. Kiek puikių kovos draugų—eilinių ir vadų—visų mūsų plačiosios Tėvynės tautų sūnų ir dukrų atidavė dėl Pergalės visa, ką brangiausia turi žmogus,—savo gyvybę.

Kas susems motinų ir artimųjų išlietas ašaras, jų skausmą, kuris ir šiandien, praėjus daugeliui metų, tebegelia širdis, traukia į vietas, kur amžinai ilsisi tėvai, vyrai, broliai ir seserys . . .

Pergalė! Didžioji Pergalė.

Tai ir tarybinių partizanų nemigo naktys ir kovų dienos, partizanų—kurie karo metais buvo tikras "antrasis frontas." Frontas, kur po okupantų kojomis degė kiekviena žemės pėda. Jų drąsai, jų narsai šiandien, taip pat lenkiame galvas, pagerbiame žuvusius ir gyvus Tėvynės patriotus.

Tai ir milijonų fabrikuose ir gamyklose, kolūkiuose ir tarybiniuose ūkiuose kalusių ginklą, auginusių duoną darbininkų ir kolūkiečių—moterų, senelių ir paauglių—pasiaukojamas darbas, kai visos jėgos buvo skiriamos šiam vieninteliam tikslui.

Kiekviena tarybinė tauta įnešė savo indėlį į Pergalę Didžiajame Tėvynės kare. Lietuvių tauta žengė patys petin su didžiąja rusų tauta, kitomis broliškomis tautomis. Savo atkaklia kova, daugelio didvyrių gyvybės kaina ji dar kartą visam pasauliui parodė ištikimybę pasirinktam keliui—Spalio, Lenino, komunizmo keliui. 16-osios Lietuviškosios divizijos gretose, daugelyje kitų Tarybinės Armijos dalinių, tarybinių partizanų būriuose, giliame ir sunkiame pogrindyje geriausi Tarybų Lietuvos sūnūs ir dukros atliko neblėstančios šlovės žygdarbius.

Pergalė! Didžioji Pergalė!

Milijonai tarybinių žmonių kalė šį puikų žodį. Visiems jiems lenkiamės, visiems jiems dėkojame."

DAR PER JAUNAS JĮ MIRTIS PASIĖMĖ

Kent, Ohio. — Gegužės 7 dieną nuo širdies smūgio mirė Kent universiteto profesorius Sidnay L. Jackson. Velionis buvo dar tik 64 amžiaus. Jis buvo labai populiarus ne tik tarp studentų, bet ir tarp profesorių. Velionis taipgi buvo visuomeninis veikėjas ir nuo 1936 metų Komunistų Partijos narys. Jo laidotuvės buvo labai skaitlingos profesoriais ir studentais.

Sidney L. Jackson

GUMOS DARBININKŲ STREIKAS JAU PRASIDĖJO

Gegužės 9 dieną New Yorke ir apylinkėje sustreikavo gumos gamybos Uniroyal korporacijos 11 įmonių darbininkai. Jų kontraktas su samdytojais baigėsi bal. 20 d. Jie reikalauja naujo 3 metų kontrakto su 30 procentų algų pakėlimu. Tai reiškia, kad kasmet algos turi automatiškai pakilti po 10 procentų.

Darbininkai priklauso prie Jungtinės gumos darbininkų unijos (United Rubber Workers Union). Į kovą stojo 8,200 darbininkų.

Bet šis Uniroyal korporacijos darbininkų streikas gali būti tiktai pradžia visuotinos gumos pramonės darbininkų streiko. Toks streikas paliestų 55,000 darbininkų. 1976 metais įvykęs jų streikas buvo vienas ilgiausių streikų šios šalies istorijoje. Jis tęsėsi 141 dieną.

IŠ LAIŠKŲ

Mieli laisviečiai!

Jau apie dvi savaites esu Vokietijos Demokratinėje Respublikoje. Atvykau pagal Leidyklos "Verlag der Nation" kvietimą dalyvauti Knygos savaitėje. Pasirodo, tokios savaitės tradicija kilo atžymint liūdnas metines tų šiurpių 1933 metų gegužės dienų, kada hitleriniai fašistai suruošė pažangių rašytojų knygų deginimo vakchanaliją. Knygų laužai tada liepsnojo Berlyno ir kitų miestų aikštėse, o išėlę hitleininkai aplink juos šoko raganų šokį. Kaip kontrastas tam barbariškumui Demokratinėje Vokietijoje dabar kasmet ruošiama gegužės mėnesį knygos savaitė, kurios tikslas atiduoti pagarbą knygai, populiarinti literatūrą ir jos kūrėjus bei kūrinius. Šių metų knygos savaitės metu Vokietijos DR įvyko apie keturi tūkstančiai įvairių renginių. Žymią vietą jų tarpe užėmė skaitytojų susitikimai su knygų autoriais.

Kaip knygos "Dviejuose pasauliuose," išleistos vokiečių kalba, autorius, aš nuvykau į Erfurto apygardą, su kuria Lietuva jau keliolika metų palaiko draugiškus santykius. Ir Berlyną ir Erfurtą, o taip pat visus miestus pakelyje mačiau pasipuošusius vėliavomis ir transparentais, nes tai buvo Pergalės prieš fašizmą ir vokiečių tautos išvadavimo iš nacistų jungo švenčių dienos. Mano susitikimai įvyko įvairiose vietovėje. Gotos (Gotha) ir Veimaro miestuose jie vyko bibliotekose, Leinefeldėje susitikau su tekstilės įmonės darbininkais ir tarnautojais, o Erfurto Nacionalinės liaudies armijos klube su karininkų grupe. Kalbos tema buvo ne vien mano knyga, bet daug pasakojau apie Lietuvą, lietuvių tautą, lietuvių literatūrą nuo Mažvydo ir Donelaičio ligi Marcinkevičiaus ir Mieželaičio. Erfurte teko dalyvauti 15-je literatūrinėje konferencijoje, kuri buvo skirta susipažinimui su įvairių socialistinių žalių literatūra. Prieš 3 metus, 1976 m., Erfurto 12-je literatūrinėje konferencijoje buvo apsvarstyti Tarybų Lietuvos literatūros klausimai. Tos konferencijos medžiaga išleista atskira brošiūra 5 tūkstančių egzempliorių tiražu.

Dabar grįžau į Berlyną, kur numatyti dar penki susitikimai, tad išbūsiu čia ligi birželio pradžios.

Su geriausiais linkėjimais sveikatos ir gerovės—

Justas Paleckis

Berlynas,
1979.V.16.

Tarybų Sąjungos skaičius šiandien

Sių sausio mėnesį buvo pravestas Tarybų Sąjungos gyventojų surašymas. Centrinės statistikos valdybos pranešimas parodo, kad šiandien Tarybų Sąjungoje yra 262,442,000. Iš pranešimo taipgi sužinome, kad per 9 metus, praėjusius po 1970 metų surašymo, Tarybų Sąjungos gyventojų skaičius padidejo 20,700,000. Tai gana žymus padidėjimas.

Tarybų Sąjunga susideda iš 15 respublikų. Pagal šio gyventojų surašymo duomenis, jų gyventojų skaičius šiandien yra toks:

Rusijos TSR	137,552,000
Ukrainos TSR	49,757,000
Uzbekijos TSR	15,391,000
Kazachijos TSR	14,685,000
Baltarusijos LSR	9,559,000
Azerbaidžiano TSR	6,082,000
Gruzijos TSR	5,016,000
Moldavijos TSR	3,948,000
Tadzikijos TSR	3,901,000
Lietuvos TSR	3,399,000
Armenijos TSR	3,031,000
Kirgizijos	3,529,000
Turkmenijos	2,759,000
Latvijos	2,521,000
Estijos TSR	1,456,000

Indijos žemėje geologai atranda vis daugiau turtų. Geležies rūdos atsargos sudaro 29 mlrd. t, chromo rūdos — 14 mln. t (10 kartų daugiau, negu buvo manoma anksčiau), švino—cinko rūdų — per 100 mln. t (beveik 50 kartų daugiau, negu buvo žinoma). Surasti visiškai anksčiau nežinoti 15 mln. t nikelio rūdos telkiniai.

Ponas prezidente, aš jiems sakiau, kad jie reikalautų darbo jūsų netrukdytų iki po 1980 rinkimų, kai aš būsiu išrinktas antram terminui, bet kągi aš darysiu, kad jie su manimi nesiskaito!

LAIŠKAI IŠ LTSR MENO DARBUOTOJŲ RŪMŲ

Plataus diapozono aktorius

Pabaiga iš praeito num.

Laimonas Noreika, sugrįžęs iš mokslų Maskvoje, iki 1963 metų dirbo Kauno teatro scenoje, o po to lig šiai dienai—Vilniaus Akademiniame dramos teatre. Daug vaidmenų per šį laiką L. Noreika pateikė reikliam žiūrovui ir šis niekuomet nebuvo apviltas. Ypatingo dėmesio jo vaidyba susilaukė Justino Marcinkevičiaus trilogijoje, kur "Mindauge" L. Noreika—Mindaugo brolis Dauspringas, "Katedroje"— vyskupas Masalskis, "Mažvydė"—Mažvydas. Gerai teatro kritika įvertino L. Noreikos sukurtus Gajevo (A. Čechovo "Vyšnių sodas") Andriejaus (A. Čechovo "Trys seserys"), Don Kichoto—Cervanteso (L. Vasermano ir D. Deriono "Žmogus iš La Mančio"), Viktoro (A. Milerio "Kaina") ir daug kitų vaidmenų.

— Pasakykite,—paprašiau aktorių,—kiek iš viso jūs sukūrėte vaidmenų teatro scenoje?

L. Noreika šyptelėjo:

— O! net tiksliai nežinau. Tam dar reikia atlikti nemažą buhalterinį darbą.

Vaidmenys kine

Na, bet kas žinoma ir be buhalterijos, įsakmiai skatina teigti: Laimonas Noreika yra didelis scenos meistras.

Scenos? Kodėl tik scenos, nusistebės nesutikdamas kitas. Ir tikrai, jis bus dar teisingesnis, kadangi čia pat gali išvardinti pustrečios dešimties kino filmų, kuriuose vaidmenis sukūręs L. Noreika. Pirmasis iš jų tai "Niekas nenorėjo mirti," kur sukūrė Sv. Juozapo (Aitvaro) vaidmenį. Būtent darbas filmavimosi studijose ir aikštelėse L. Noreiką ne kartą pakvietė į daug Tarybų šalies miestų ir net į užsienio šalis—į Prancūziją, Indiją, Afghanistaną, Vokietijos Demokratinę respubliką, Liaudies Lenkiją . . .

— Ne tik jūs, bet ir daug kas, pasitaikius progai, neužmiršta manęs pasiklausti:—Laimonai, kuris tau vaidmuo brangiausias. Nedvejodamas atsakau, kad vaidmuo lietuviškame kino filme "Niekas nenorėjo mirti." Ir skubu paaiškinti: juk tai pirmasis mano vaidmuo filme. O rimčiau pagalvojus, nelengva pasverti, kuris iš visų vaidmenų širdyje užima daugiausiai vietos. Argi maža triūso pareikalavo, kartu prie savęs pririšdamai, ir kiti filmuose sukurti vaidmenys? Gal jau matėte Mosfilmo gamybos kiną "Trijų valandų sustojimas." Pagrindinė figūra jame—tai lietuvis Jonas Budrys. Man šis vaidmuo irgi brangus. Taigi geriau pasakysiu taip:—nemažai turiu brangių vaidmenų filmuose, o pats brangiausias visuomet laukia. Tegu jis dar bus,—kalbėjo mano pašnekovas.

1973 m. L. Noreikai suteikiamas LTSR nusipelniusio artisto vardas. Dar po trejeto metų, tai yra 1976-aisiais, jo darbas scenoje ir apskritai respublikos kultūrinėje veikloje papuošiamas kita gražaus pripažinimo puokšte—jam suteikiamas meno veikėjo vardas. Ir visgi, jeigu čia reikėtų išvardinti visus didesnius ar mažesnius L. Noreikos vaidybiniam menui parodytus pripažinimo ženklus, tai, sakau, šitą padaryti nebūtų lengva. Kartais net pats aktorius neįtaria, kur jie padėti. Va pavyzdys. Taip, L. Noreika žino, kad Šakių rajoninis laikraštis "Draugas" išspausdinto jam skirtų kaip jis sakė, "liaudies poečių" T. Vaitkauskienės ir J. Martišienės eilėraščius. Tokių laikraščių respublikoje tiek, kiek ir rajonų—net 44-ri. Paklausiau, ar per kitus laikraščius, panašiai kaip per šakiečių "Draugą," nebuvo apdovanotas. Tik pečiais patraukė, nelyg sakytų: ką gali žinoti!

L. Noreikos įrašai plokštelėse

Turėti L. Noreiką namuose—va dar vienas troškulys, kuris ėda žmonių širdis. Ir nieko čia nebepadarysi—ėda ir jau ės, grauš. Užeik į bet kurią plokštelių parduotuvę ir pasiteirauk:—ar galiu nusipirkti, sakysime, Maironio, Just. Marcinkevičiaus poezijos įrašus? Kur tau! Kaip sakome, jie grobstyte išgrobstyti, dar nespėję atvėsti. Garbė jiems, mūsų literatams, kurių žodis taip jaudina lietuvišką publiką, tačiau šalia šito garbė ir Laimonui Noreikai, įnešusiam savo didžiulę asmeninę dalį, puoselėjant žmonėse meilę literatūriniam žodžiui.

Čia pabandysiu išvardinti plokšteles, kuriose gyvena ir dirba L. Noreikos žodis. Tai dvi V. Mykolaičio-Putino poezijos plokštelės, viena su Adomo Mickevičiaus poezija, viena—su Maironio, trys su Justino Marcinkevičiaus, viena su—Marcelijaus Martinaičio kūriniais, na ir viena plokštelė su M. K. Čiurlionio įrašytais laiškais.

— Ko artimiausioje ateityje laukti?—paklausiau.

— Svajoju į plokštelę įrašyti nemažą pluoštą XIX a. lietuvių poezijos, taip pat ramybės neduoda Juliaus Janonio kūryba,—atsakė aktorius.

Vėl prisiminiau tą aktoriui skirtą eilėraštį. Aišku, kad kitaip ir būti negali:nenurimsi, L. Noreika, nes tavo širdyje perdaug didelis noras

"palikti jus
su žydinčiu žodžiu"

Ir, sakyčiau, šį ketinimą geriausiai parodo gausūs susitikimai, tie, kaip anksčiau minėjome, vieno žmogaus koncertai ar vakarai, kurių tik iki rugsėjo vidurio suruošta 564.

Per Valstybinio Akademinio dramos teatro dvi savaites trukusias gastroles Šiauliuose ir jo apylinkėse Laimono Noreikos žodžiu džiaugėsi Dirvonėlių ir Kuršėnų 1-oje vidurinėse mokyklose, į Šiaulius tam specialiai susirinkę šio rajono kultūros darbuotojai, o kitąkart—Šiaulių miesto bibliotekininkai. Gilaičių kultūros namuose jo klausėsi čia suvažiavę iš aplinkinių Gilaičių, Jonelaičių ir Kužių apylinkių vaikai. Baldų susivienijimo "Venta" klube jam gėles dovanojo darbininkai . . .

Laimonas Noreika poeziją skaito nuo 1964 metų ir dabar jau turi paruošęs 13-ką programų. Tai, jas pasveriant laiku, sudaro 26 valandas. Ir viskas, kaip sako "iš galvos." Yra paruošęs tris vakarus iš V. Mykolaičio-Putino kūrybos, du vakarus užpildo Just. Marcinkevičiaus kūriniai, viena programa skirta Maironiui, viena—Vyt. Matčerniui, viena—Ad. Mackevičius, viena karo metų lietuvių lyrikai (S. Nėris, Ant. Venclova, K. Korsakas, Vl. Mozariūnas), vienas vakaras atiduotas, kaip jis išsireiškė "mano kartos poetams" (J. Degutytė, M. Martinaitis, Alg. Mockus, P. Širvys, A. Maldonis ir kt.), kitos dvi programos atiduotos M. Martinaičiui ir J. Janoniui. Paskutinę 13-tą jo programą minėjome anksčiau. Ją sudaro XIX a. pabaigos lietuvių poezija.

Prisimenu, teiravausi, kokia iš čia paminėtų programų scenoje perskaityta daugiausia kartų. Tai atsakė, esą, daugiau šimto vakarų paskirta V. Mykolaičio Putino, Just. Marcinkevičiaus poezijai—arti 100 J. Janonio ir M. Martinaičio kūrybai.

Ką gi, ačiū tau, aktoriau, už tokį nepaprastai didelį triūsą. Manau, kad gera atmintis žmonėse yra pats didžiausias atpildas. Argi ne? Argi manote, kas jus užmiršo ir mūsų tautiečiai gyvenantys po Čikagos, New Yorko ir kitų Amerikos miestų padange? Oi nemanau, kad užmiršo, nors ten viešėjote jau senokai, o būtent 1969 metais.

Mane neseniai pasiekė žinia iš tolimosios Australijos. Sako, Stasys Baltulis, įsigijęs plokštelę su Jūsų įrašyta Maironio poezija, saugo ją kaip didžiausią turtą. Sako, kad ir kaip kas beprašytų jos pasiskolinti, neduoda ir tiek! Tik išgirsti: paklausykime čia, mano namuose, ir visi kartu . . . Galvoju, gerbiamas aktoriau L. Noreika, kad net pats nebežinai, kur esi. Sakei, mieliausias tavo laisvalaikio darbas yra rinkimas lietuvių dailininkų paveikslus. O kiti, matyt, renka Laimono Noreiką. Gal plokštelėse, gal scenoje, kino filmuose ar dar kaip, iš kur gali jį girdėti, matyti ar skaityti. Sakau, nepaprastai gražu matyti žmones, kurie moka žavėti, bet kartu su jais giriu ir tuos, kurių širdys lengvos susižavėjimui.

Pranas Karlonas

Gera gyventi Karoliniškėse

Vienas iš Karoliniškių kampelių.

M. Baranausko nuotraukos

Praėjusių rinkimų į TSRS Aukščiausiąją Tarybą metu Karoliniškėse—viename iš Vilniaus mikrorajonų—buvo švenčiamos pirmosios įkurtuvės. Per puspenktų metų čia apsigyveno apie 44 tūkstančius žmonių—maždaug dešimtadalis visų respublikos sostinės gyventojų.

Karoliniškių, išaugusių greta anksčiau pastatytų garsiųjų Lazdynų, reljefas nėra toks banguotas. Jos iškilo lygioje vietoje, bet architektai pasirūpino, kad ir šis mikrorajonas turėtų nepakartojamą vaizdą. Penkių ir devynių aukštų namai čia sujungti į originalius kompleksus. Gerai apgalvotas jų išdėstymas, racionaliai nutiestos magistralės. Visą mikrorajoną supa žali pušynai—mėgiama miestiečių poilsio vieta.

Karoliniškės—tai lyg nedidelis miestelis, kur yra visa, kas būtina jo gyventojams—modernūs prekybos centrai, vaikų darželiai ir mokyklos, gydomieji kompleksai.

Garsieji rytų Aukštaitijos lietuviški vakarai

A. GUČIŪNIETIS

Broliai, sukruskim, ginklą į rankas,
Traukim į kovą prieš skriaudikus,
Nes dar jiems vargo mus neužtenka,
Dar nesiliauja kankinę mus . . . .

Tokias revoliucines dainas senovėje dainavo darbo žmonės kovodami už šviesesnę ateitį.

Daina juos lydėjo, dirbant, linksminantis ir liūdint.

Lietuvos liaudis ir kentėdama sunkią carinę priespaudą, priešinosi caro valdžiai, steigė slaptas lietuviškas mokyklas, nelegaliai spausdino knygas ir laikraščius, kūrė slaptas organizacijas, rengė lietuviškus vakarus—gegužines, kur skambėjo įvairaus žanro lietuviškos dainos, jaunimas šoko, trepsėjo tautinius šokius ir žaidimus.

Lietuviški vakarai buvo žymus kultūrinis veiksnys. Jis skatino prie kultūrinių pramogų, paskaitų, knygų ir mokslo. Tačiau liaudies kultūrinės pramogos labai nepaliko caro valdžiai, turtuoliams ir klerikalams. Jie nuolat trukdydavo vakarų rengėjams ir neleisdavo vaidinti pažangesnių, antiklerikalinių veikalų. Bet liaudis vis tiek slaptai rengdavo lietuviškus vakarus, kovojo prieš caro despotiją.

Rytų Aukštaitijos liaudies kultūrinis gyvenimas žymiai pagyvėjo XX a. pradžioje, kai daugiau atsirado pažangių studentų ir mokslėivių, pasiryžusių slaptai šviesti darbo žmones.

Kamajiečių lietuviški vakarai

Kamajų vaidintojų būrelį 1903 m. įsteigė studentas Jurgis Smalstys (1881-1919. VII.6 d.). Jis buvo žymus revoliucinio judėjimo dalyvis, rašytojas, baigęs teisių ir ekonomikos fakultetus.

J. Smalstys anksti įsijungė į scenos mėgėjų veiklą. Dar 1898 m. jis veikliai dalyvavo Rygos ir Peterburgo lietuvių vaidintojų būreliuose, o 1903 m. parvykęs atostogų, subūrė Kamajų vaidintojų būrelį, kuris veikliai veikė ne tik šioje apylinkėje, bet ir Rokiškio, Gryvos, Kupiškio bei Panevėžio.

J. Smalsčio pažangi kultūrinė veikla labai nepatiko dvarininkams ir klerikalams, o todėl 1919 m. liepos 6 d. pulkininkas V. Grigaliūnas-Glovackis sadistiškai jį nužudė Pakriaunio gojelyje.

Kamajų vaidintojų būrelyje dalyvavo: J. Smalstys, J. Čerškus, J. Jurkštas, du Kvedarai, K. Latvėnas, O. Latvėnaitė, T. Latvėnaitė, K. Makutėnas, K. Neniškis, St. Puteikytė, A. Šutas, Tuskenis, P. Vinkšnelis ir kiti. Kamajiečiams padėdavo L. Didžiulienė-Nitaitė—žmona (1856-1925). Kilusi iš Roblių kaimo, bet vėliau gyvenusi Vaitkūnuose, prie Salų, ji anksti įsitraukė į kultūros-švietimo darbą, rengė lietuviškus vakarus ir švietė jaunimą. 1875 m. paruošė operetę "Piršlės ir veselijos," 1877 m. ištekėjusi už St. Didžiulio ir toliau dirbo visuomeninį kultūrinį darbą.

Kamajiškiai vaidino: Keturakio "Amerika pirtyje," J. Smalsčio "Nutrūko," Vaižganto "Nepadėjus nėr ko kasti," Petliuko "Neatmezgamas mazgas," Žemkalnio "Blindą" ir kitus veikalus. Duokiškyje veikliai veikė vaidintojai studentai: Pr. Indriūnas, K. Pakštas, broliai Matulioniai, Šlamas ir kiti.

Čia kiekvieną vasarą suvaidindavo po keletą veikalų.

Panemunėliečių vakarai

1872 m. Panemunėlyje apsigyveno Švietėjas kunigas Jonas Katelė (1831-1908), kuris 35 metus čia gyveno ir labai atsidėjusiai švietė, mokė žmonės dainuoti, skaityti ir rašyti, o pramokusius rašto liepdavo ir kitus išmokyti.

Pirmas slaptas lietuviškas vakaras, šioje apylinkėje įvyko 1893 m. Naujikų kaime. Buvo vaidinama Vaižganto "Nepadėjus nėr ko kasti" ir "Pagirėnų gaubtuvės."

1900 m. kun. J. Katelė pakvietė dvaro ūkvedžiu južintiškį Juozą Širvydą, kuris buvo veiklus kultūros darbuotojas, o todėl kultūrinė veikla žymiai pagyvėjo. Buvo vaidinama Tindžiuliuose, Panemunėlyje ir kitur, šie vaikalai: Žemaitės "Valščiaus sūdas" N. Gogolio "Vaito piršlystė," Keturakio "Amerika pirtyje," Z. Pšibilskio "Nespriešink," "Dėdė atvažiavo" ir kiti veikalai.

"Amerika pirtyje," Z. Pšibilskio "Nespriešink," "Dėdė atvažiavo" ir kiti veikalai.

Panemunėlyje veikė geras choras, kurio dirigentu buvo Bieliūnas.

Panemunėlio vaidintojų būreliui priklausė: J. Širvydas, J. Kubilius, Juozas Katelė, J. Bieliūnas, Balaišytė, seserys Cypaitės, E. Mekuškaitė, M. Marcijonas, broliai Neniškiai, A. Vilimas, Rudokas, P. Vinkšnelis, Šarkauskas ir kiti.

Čia veikliausiai dirbo J. Širvydas, organizavo ne tik vakarus, bet taipgi platino uždraustas knygas ir spaudą, buvo suimtas, bet pabėgo į Tilžę, o slapta sugrįžęs vėl suimtas ir ištremtas į Latviją. Žandarų persekiojamas 1902 m. pabėgo į Jungtines Amerikos valstijas, kur 20 metų redagavo laikraštį "Vienybė Lietuvininkų," "Kovą" ir kitus.

Rokiškiečių vakarai

Rokiškiečių kultūriniam gyvenimui nemažą reikšmę turėjo nuo 1883 iki 1094 m. veikusi Rokiškio muzikos mokykla, kuriai vadovavo čekas R. Limonas. Joje mokėsi J. Gruodis, J. Talat-Kelpša, M. Petrauskas ir kiti kurie vėliau tapo žymiais muzikais. Dainos ir muzika pagyvino apylinkės kultūrinį gyvenimą.

Rokiškiečiai pirmutiniai 1950 m. išsirūpino valdžios leidimą ir vasario 27 (kovo 12 d.), pirmą kartą viešai, lietuviškai suvaidino Keturakio "Amerika pirtyje" ir Petliuko "Neatmezgamas mazgas."

Surinkti pinigai už parduotus bilietus paskirti šelpimui neturtingų rokiškiečių moterų, kurių vyrai buvo išvežti į japonų karą.

Rokiškiečiai vakarus ruošdavo kolektyviai: vieną veikalą statydavo vienas vaidintojų būrelis, o kitą atsiveždavo kamajiečiai arba panemunėliečiai.

Kamajų vaidintojų būrelis. J. Smalstys sėdi antras iš dešinės.

Aukštaitijos mergaičių liaudies šokių Sadutė.

Liaudies šokis Kalvelis

Čia buvo vaidinama šie veikalai: Šiauleniškio "Pilėnų kunigaikštis," T. Rutkovskio "Audra," J. Koženiavskio "Pabaigtuvės," M. Petrausko "Birutė," L. Giros "Keršta," Jaunučio "Švarkas ir milinė" bei kiti.

Lietuviškus vakarus ruošiant veikliai dalyvaudavo Vienožinksių šeimos tėvas su keturiais vaikais: Liuda Vienožinskaitė-Purėnienė, studentai Antanas Apolinaras ir Justinas Vienožinskiai, apart jų aktyviai veikė mokytojas M. Grigonis, K. Lašas, Žemaitis, A. Jurgelinis, E. Jankauskienė, Piotuchauskaitė, J. Stanionis, choro dirigentas M. Milaknis ir kiti.

Mokytojas M. Grigonis, savo atsiminimuose, gražiai prisimena rokiškiečių vakarus: "1908 m. balandžio 20 d. vakaras įvyko Rokiškio gaisrininkų salėje.

Publikos prigužėjo su kaupu iš Rokiškio, Kamajų, ir net iš Kupiškio atvyko visas choras. Puko diriguojamas ir Panemunėlio choras su dirigentu Bieliūnu. Subatėnai Nasvyčiai, Kemėšytė, Baltrušaitis, atvyko su "Piršlybų" vaidinimu ir solistais. Buvo ko pasižiūrėti ir pasiklausyti. Ypač Kupiškio choras buvo geras, O. Kemešytė ir Nasvytytė žavėjo duetu; kaip solistas buvo įdomus Kriaunų mokytojas Antanas Busilas, o daugiausia pelnė katučių pasakęs monologą "Be apetito" Kamajų mokytojas Juozas Poderis". . .

Kupiškio apylinkės vakarai

Čia daug vaidintojų subūrė į ratelius studentai Pr. Mažylis, A. Purėnas, J. ir Ig. Šlapeliai, mokytojas Kavoliūnas, J. Bukėnas ir kiti.

Kupiškio apylinkėje Pyragių kaime 1898 m., pas ūkininką Alekną, pirmą karta buvo suvaidinta "Amerika pirtyje" ir "Nepadėjus nėr ko kasti."

Juodpeniečiai ir šimoniečiai taipgi pastatė "Amerika pirtyje," "Blinda," "Mūsų gerasis" ir kitus veikalus. Vėliau buvo vaidinama ir kituose kaimuose.

Vasarą vaidindavo klojimuose arba beržynų gojeliuose, ant paruoštų scenų. Klojimą arba gojelį gražiai išpuošdavo, kelią į vakarėlį apstatydavo berželiais, duris papuošdavo vainikais, gėlėmis ir žalumynais. Įėjus į tokį klojimą, žiūrovas jautėsi kaip rojuje, nes maloniai kvepėjo berželiai, akį viliojo gėlės. Į Kupiškio Juodpėnų ir Šimonių vakarus suvažiuodavo pažangusis jaunimas ne tik iš kaimų, bet ir iš Rygos, Daugpilio, Liepojos, Vilniaus ir kitų miestų.

Pasibaigus vakaro programai jaunimas dainuodavo, šokdavo tautinius šokius, o socialistai studentai: J. Smalstys, J. Šlapelis, Pr. Mayžlis, A. Purėnas ir vietos pažangusis jaunimas, slaptai susirinkdavo į klėtis ir aptardavo kaip šviesti jaunimą, kaip skleisti socialistines idėjas, kaip kovoti prieš girtavimą, kaip pagyvinti kovą prieš caro valdžią ir t. t.

Lietuviški vakarai—gegužinės tapo darbo žmonių visuomeninio bendravimo mokyklomis, nes ugdė kolektyviškumą, tarpusavio supratimą, padėjo atitraukti liaudį nuo tamsių prietarų bei karčemos, mobilizavo ir organizavo jaunimą į kovą prieš caro despotiją. Jie turėjo didelę reikšmę ir gimtajai kalbai ugdyti, nes lietuviškas žodis buvo išvytas iš bažnyčios, dvaro, klebonijos ir miesto, o išlikęs tik dūminėje kaimo trobelėje, liaudies žodis, liaudies daina ne tik pastatoma greta "poniškos" kalbos, bet ir užkeliama ant sceninių pastolių, išaukštinama. Todėl, senovėje pirmą kartą išgirdę lietuvišką dainą, visi gailiai verkdavo—toks būdavo milžiniškas jos poveikis. Jis dar jautresnis buvo lietuviams gyvenantiems toli nuo tėvynės Jungtinėse Amerikos valstijose, Prūsijoje, Maskvoje, Odesoje ir kitur.

Lietuviški vakarai būdavo gera proga susipažinti, o vėliau susidraugauti ir sudaryti lietuviškas šeimas. Lietuvos darbo žmonės su didele pagarba ir meile mini: J. Smalstį, J. Katelę, J. Širvydą, L. Didžiulienę, J. Šlapelį, Pr. Mažylį, A. Purėną, E. Tičkų ir kitus lietuviškų mokyklų bei vakarų organizatorius, švietėjus.

Tarybų Lietuvos naujienos

[Miestų ir rajonų laikraščius pasklaidžius]

Visuomenei aktyviai padedant

Kauno devintojo forto memorialo statyboje atšvęstos pirmosios įkurtuvės, rašo "Vakarinės naujienos." Valstybinė komisija priėmė memorialinio muziejaus administracinį pastatą.

Iki Spalio švenčių įsipareigota užbaigti ir muziejaus statybą. Netrukus bus pradėtas statyti paminklas. Memorialas skiriamas fašizmo aukoms atminti. Respublikos įmonių, organizacijų ir piliečių įnašai į šios statybos rėmimo fondą viršijo milijoną rublių.

Projektiniu pajėgumu

Per pirmuosius savo gamybinės biografijos metus Valkininkų tarpūkinis gyvulininkystės kompleksas išaugino daugiau kaip 6 tūkstančius paršelių. Šiais metais komplekso dirbantieji, informuoja Varėnos rajono "Raudonosios vėliavos" laikraštis, įsipareigojo gauti 12 tūkstančių paršelių. Susivienijimo ūkiams penėjimui jų bus perduota daugiau kaip 10 tūkstančių.

Naujoviški grūdų sandėliai

Iš Plungėje gaminamų šienainio bokštų blokelių Kaišiadorių rajono Darsūniškio kolūkyje ir Lietuvos veterinarijos akademijos eksperimentiniame ūkyje statomi 1200 ir 800 tonų talpos visiškai mechanizuoti grūdų sandėliai. Į juos bus galima pilti ir drėgnus grūdus. Bokšto viduje įrengiamas skylėtas vamzdis, per kurį bus pučiamas karštas oras. Naujuosius sandėlius suprojektavo Lietuvos žemės ūkio mechanizacijos ir elektrifikacijos mokslinio tyrimo instituto specialistai. Pačiame Plungės rajone, informuoja "Kibirkštis," pirmasis tokį sandėlį užsisakė Alksnėnų kolūkis.

Atgimusiame senamiestyje

Baltai "nuprausę" senąją Rotušę, restauruotojai toliau padeda formuoti Kauno senamiestyje jaukų visuomeninį kultūrinį centrą. Rotušės rūsiuose veikia Keramikos muziejus, literatūros lobynai laukia lankytojų restauruotuose Perkūno arba Maironio namuose, netoliese įsikūrė Dailės salonas.

Neseniai restauruotame pastate atvėrė duris ir LTSR fotografijos meno draugijos galerija. Šio meno gerbėjai, praneša "Kauno tiesa," penkiose ekspozicijų salėse galės pamatyti kauniečių bei respublikos, taip pat šalies ir užsienio fotomeistrų geriausius darbus.

Jovaro ansambliui—25

Didelį jubiliejinį koncertą Siaulių miesto kultūros rūmuose surengė respublikos nusipelnęs meno saviveiklos kolektyvas—Jovaro ansamblis. Sokėjų pasirodymui, rašo "Raudonoji vėliava," kaip ir prieš amžiaus ketvirtį, vadovavo žinoma choreografė, respublikos nusipelniusi kultūros švietimo darbuotoja A. Ivanauskienė, išugdžiusi Siauliuose daug gabių saviveiklininkų.

Jovaro ansamblis, primena laikraštis, dalyvauja kiekvienoje respublikinėje dainų šventėje, yra koncertavęs daugelyje mūsų miestų, įvairiose broliškose respublikose. Jis ne kartą atstovavo lietuvių liaudies menui Maskvoje, dalyvavo Sofijoje įvykusiame IX pasauliniame studentų ir jaunimo festivalyje, taip pat tarptautiniame folklorinės muzikos festivalyje Čekoslovakijoje.

Veiklus namo komitetas

Kam Panevėžyje tenka eiti pro Sodų gatvės aštuonioliktąjį daugiabutį namą, arba užsukti į jo vidų, kiekvienas pasidžiaugia. Visur tvarkinga, gražu, rūpestingai prižiūrimi medeliai, gėlynai. Ir vaikučiai kieme gražiai žaidžia. Visa tai padarė patys namo gyventojai, vadovaujami energingos namo komiteto pirmininkės P. Juchnevičienės.

Panevėžyje veikia beveik du šimtai namų komitetų, daugelis jų atlieka didelį darbą, kovodami už jaukią aplinką, pavyzdingą viešąja tvarką. Namų komiteto aktyvistai, susirinkę "Panevėžio tiesos" redakcijoje, neseniai aptarė, kaip toliau tobulinti savo veiklą.

Per porą metų—taurė

Tik dvejus metus gyvuoja Tauragės skaičiavimo mašinų gamyklos darbuotojų estradinis ansamblis. Šiemet jis parsivežė "Žemaitijos taurę—79."

Ansamblio repertuare, informuoja "Leniniečių balsas,"—per 30 dainų, pernai savame ir kaimyniniuose rajonuose surengta virš pusšimčio koncertų. Dabar ansamblį pakvietė atvykti su koncertais į Telšius, Kelmę, Šilalę, Biržtoną. Liaudies meno rūmai netrukus žada tauragiečiams estrados mylėtojams kelionę ir už respublikos ribų.

Jauniesiems meno mylėtojams

Telšių jaunimas mielai lanko neseniai įsteigtą "Mūzos" klubą-diskoteką. Ypač daug jo narių yra iš Taikomosios dailės technikumo ir Kultūros mokyklos.

Į klubo visuomeninę tarybą įtraukti įvairių profesijų žmonės, renginių periodiškumas—kas dvi savaitės. Čia siekiama propaguoti ne tik lengvąją muziką, bet ir jaunų, gabių, dar mažai žinomų poetų, dailininkų, muzikantų kūrinius.

Neseniai Telšiuose lankėsi šiauliečiai—K. Preikšo pedagoginio instituto instrumentinė-vokalinė grupė, taip pat Šiaulių muzikinės jaunimo studijos "Kvadro" vadovas R. Volodka, diskotekų konkurso "Auksinė plokštelė" diplomantas. Didelį pasisekimą turėjo moksleiviškos diskotekos Telšių ir Varnių vidurinėse mokyklose.

Parinko

A. Petrauskas

PRISIMENAME BRANGIAS DRAUGES

Jos buvo mūsų organizacijoje, Kiekviena pagal savo išgalę darbavosi arba parėmė darbą išauginti ir išsaugoti pažangias organizacijas ir spaudą. Štai jos, išėjusios iš mūsų eilių į amžinąjį poilsį:

Margareta Alvinienė	Ieva Menkeliūnienė
Helen Andriks	May Merk
Carol Baretela	R. Merkienė
Ona Bečienė	Mary Mikalauskienė
S. Bidermanienė	Albina Mikalaus
Mary Brown	Izabelė Misiūnienė
L. Butkevičienė	ViktorijaMiller-Zmitraitė
K. Čaikauskienė	E. Mulokiutė
Stefanija Cedronienė	Marė Nečiunskienė
OnaChernik-Černevičienė	Ona Papienė
M. Čiberkienė	Elzbieta Paškauskienė
Ona Cibulskienė	A. Paukštienė
Margaret Cowl	Sofija Petkienė
Katrė Deikus	Kazimiera Petlickienė
Anna Deps	Adelė Petraitienė
Ona Dobinienė	Juzė Pužauskienė
D. Galinauskienė	Izabela Radžiūnienė
Aldona Gray-Kazokytė	Olga Reinhardt
I. Jackim	Stefanija Sasna
O. Janušienė	V. Šibeikienė
P. Jasilionienė	Emilija Simon
Magdalena Juškienė	U. Sinkevičienė-Sincus
Adelė Kalakauskienė	Marg. Sluogsnaitienė
Lilija Kavaliauskaitė	Ona Stanelienė
Franciška Kazokienė	Emilija Stupurienė
Magdalena Kuncienė	Ona Švagždienė
Alisė Kunevičienė	Marė Tamelienė
Marė Kalvaitienė	Ona Titanienė
Ona Kalvaitienė	Ona Urbaitienė
A. Kaulinienė	Stella Vaitkus
Kostancija Karlonienė	Margaret Valilionienė
Kostancija Karpavičienė	D.Veličkienė
Lucy Klimienė	Ona Venskūnienė
Marė Kreivėnienė	Katrina Vilktrakytė
Marė Krunglienė	N. Virbickienė
Ona Laukaitienė	Ona Walmusienė
Rožė Laukaitienė	Klem. Yenkeliūnienė
Elzbieta Laurenkus	Antanina Zdažinskienė
Irena Levanienė	Ona Zeidatienė
Veronika Lisajienė	Bronė Žilinskienė
Ona Malkūnienė	Mary Zoubra

Jų gaila, bet ir miela jas prisiminti ir pagerbti.

NIUJORKO LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBAS

SHREWSBURY, MASS.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Anna Rosen

Mano mylima sesutė mirė rugpjučio 28 d. prieš kelis metus. Prabėgo tie metai, bet mano širdyje liūdesis visiškai neprabėgo. Pasilieku liūdinti iki aš nukeliausiu tuo pačiu keliu kur ji nukeliavo.

JOSIE VASIL

ST. PETERSBURG, FLA.

Liūdnas prisiminimas šią mirusiųjų prisiminimo dieną—liūdime, netekę mielų klubo narių, kurie prisidėjo prie klubo suorganizavimo ir dirbo kultūrinėje, pažangioje veikloje. Jų kilnūs darbai paliko mums gražius pėdsakus.

Tebūna amžina pagarba Jiems!

LITHUANIAN SENIOR CITIZENS' CLUB

MIAMI, FLA.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

L. L. D. 75 Kuopos

Mirusių Narių

Prisimename juos su pagarba už jų pastangas eiti teisingu keliu. Jie prisidėjo prie organizacijos veiklos už pažangias idėjas. Jie darbavosi už progresą, kad gyvuotų taika pasaulyje. Gili užuojauta jų giminėms ir artimiesiems.

L. L. D. 75 KUOPOS
Valdyba ir nariai

ST. PETERSBURG, FLA.

Su liūdėsiu širdyje prisimename mirusius mielus narius. Su pagarba minimas ju vardas.

A. L. D. L. D. 45 KP.

MIAMI, FLA.

PRISIMINIMAS MIRUSIŲJŲ NARIŲ

Su pagarba prisimename mirusius narius. Jie buvo mūsų organizacijoje ir kiekvienas darbavosi pagal savo išgalę, kad išauginti ir išsaugoti L. S. Klubą, kad ilgai gyvuotų. Visuomet juos prisimename. Taipgi reiškiame gilią užuojautą mirusiųjų giminėms bei artimiesiems.

Štai jie išėje į amžiną poilsį

J. Kanceris	J. Vigan
S. Zavis	M. Cvirka
M. Župkaitis	Clarence Alexander
A. Gabrėnas	S. Mason
J. Koch	J. & Clarence Ivanovsky
J. Danis	A. Sidaras
V. Stankus	G. Zakevich
V. A. Paukščiai	W. Mikulėnas
J. Biršton	K. Simon
P. Skeberdis	Blanche Novick
J. Giraitis	Af. & M. Valilioniai
A. Bubelis	F. Kvietkas
S. Šukaitienė	Tony Benney
V. Zutrienė	M. Clee
Izabelė Jackim	E. & J. Sliekai
Ignas Urbonas	W. Lakas

Lietuvių Socialio Klubo Valdyba ir nariai
Miami, Fla.

WORCESTER, MASS.

Mirus

Vincas Židkus

Reiškiame gilią ir nuoširdžią užuojautą dukroms Albertinai ir Dženet ir jų šeimoms. Visiems kitiems giminėms Amerikoje ir Lietuvoje.

Draugai liūdi kartu su Jumis.

Pauline Petrauskas	Johanna Demikis
J. Senkus	M. Jucius
F. Petkūnas	J. Petkūnas
Lucy Ausiejus	R. Trakimavičius
J. ir K. Sabaliauskai	P. Plakštis
E. Jusienė	R. ir J. Janulis
A. ir B. Noras	J. Jaškevičius
N. Lazaravičienė	J. ir P. Karaziai

Draugai

WESTWOOD, MASS.

Kazimieras Žukauskas

mirė

1962 m. balandžio 27 d.

Jau 17 metų kai negailestinga mirtis atskyrė mūsų mylimą vyrą ir tėvą. Labai mums jo gaila.

PETRONĖ ŽUKAUSKIENĖ, Žmona
HELEN, Dukra
WILFRED BOND, Žentas
RODNEY, Anūkas

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Šapolų šeimos

Su širdgėla prisimenu Lietuvoje mirusius tėvelius, brolius, seseris ir vieną brolį mirusį Amerikoje. Iš didelės šeimos (8 vaikai ir tėveliai) likau aš viena.

Ilsėkites ramiai, mano mieli, aš Jūs niekad neužmiršiu.

FRANCES MAŽELIENĖ,
ir
FRANCES BALTRUS, Duktė
Brooklyn, N. Y.

ALBERTSON, N. Y.

Mirus

Domicelei Veličkienei

Reiškiame gilią užuojautą jos sūnui Justinui, marčiai Marcia, anūkėms Nina ir Erika, taipgi visiems artimiesiems bei draugams.

O. Čepulienė	K. Rušinskienė
E. Liepienė	Anne Yakstis
W. B. Keršuliai	M. Kavaliūnienė
J. Siurba	M. Šukaitienė
P. N. Ventai	P. Kolendo
A. Babarskienė	J. Lazauskienė
S. Stasiukaitienė	K. Bender (Bender)
J. Stasiukaitis	E. N. Jeskevičiūtė
Ieva Mizarienė	A. Young
F. Mažilienė	W. A. Malin
O. Jozėnienė	V. Misiūnas
I. A. Bimbai	Amelia Yuskovic
N. Buknienė	Walter Yuskovic

ALBERTSON, N. Y.

Mirus

Domicelei Veličkienei

Reiškiu gilią užuojautą jos sūnui Justinui, marčiai Marcia, anūkėms Erika ir Nina ir pro-anūkei Samantha, taipgi visiems artimiesiems.

MARGARET ČESNAVIČIŪTĖ PETRIKIENĖ
Dix Hills, New York

"LAISVĖS" BENDROVĖS DIREKTORIŲ
ruošiama

Ekskursija į Tarybų Lietuvą

Šiuomi mūsų skaitytojams ir rėmėjams pranešame, kad ekskursijos laikas pakeistas—išvyks birželio 29 d. ir grįš į New Yorką liepos 14 d. Lietuvoje bus nuo liepos 1 d. iki liepos 10 d.

Kaina $1,475. Agentas: Baltic American Holidays, Robert J. Ellyn Travel, Inc., 501 Fifth Ave., New York, N. Y. 10017.

Dar turime keletą vietų, tad prašome visų, kurie nori važiuoti, greit užsakyti vietą, prisiunčiant $100 užstato.

Sustojimai bus Maskvoje, Leningrade ir Helsinkyje. Lietuvoje bus 10 dienų.

"LAISVĖS" ADMINISTRACIJA
102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. 11417

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Labai liūdna netekus mylimų tėvelių-uošvių, sesutės-švogerkos Viktorijos

ZOFIJA BANYTĖ-ZMITRIENĖ

AUGUSTINAS ZMITRA

VIKTORIJA ZMITRAITĖ-MILLER

MAMYTĖ—ZOFIJA BANYTĖ-ZMITRIENĖ, mirė vasario 18, 1940 m.
TĖVELIS—AUGUSTINAS ZMITRA, mirė rugpiūčio 21, 1950 m.
SESUTĖ—VIKTORIJA ZMITRAITĖ-MILLER, mirė rugsėjo 16, 1965 m.

Ilsėkitės, brangieji, Glenwood kapinėse, Binghamton, N. Y. Mes jus kasdien prisimename su liūdesiu širdyse.

Bronė Zmitraitė-Keršulienė
Vladas Keršulis.
Brooklyn, N. Y.

KANADOS ŽINIOS

Toronto, Ontario

NETEKOME SENO VEIKĖJO

Toronto. — Antradienį, gegužės 15, palaidojome Antaną Morkį, sulaukusį 92 metų amžiaus. Jo asmenyje netekome vieno iš seniausių Kanados lietuvių veikėjų.

Velionis atvyko į Torontą 1907 metais, iš Škotijos, kur išgyveno porą metų. Tuo metu Toronte buvo vos kelios šeimos lietuvių. Aplamai, Kanadoje tuo metu buvo dar mažai lietuvių.

Jis ir keletas kitų tuoj pradėjo burti lietuvius į pašalpinę draugiją. Pirma buvo sukurta Šv. Juozapo draugija, o jai skilus atsirado Lietuvos Sūnų Draugija. Augant lietuvių skaičiui, augo ir organizacinis veikimas. Daugiausia išsiplėtė po pirmojo pasaulinio karo.

Antanas Morkis buvo vienas iš vadovaujančių pažangiųjų lietuvių. Jis buvo taipgi vienas iš pažangaus lietuvių laikraščio steigėjų. Jis rėmė laikraštį ekonominiai, važinėjo po JAV lietuvių kolonijas rinkdamas aukas laikraščiui, taipgi daug rašinėjo organizaciniais klausimais, sakė prakalbas. Kol sveikata leido, jis vis buvo vadovaujančiuose organuose.

Iki pat mirties jis rūpinosi Kanados lietuvių visuomenine veikla, bet negalėjo aktyviai dalyvauti. Daugelį metų jis kentėjo didelius skausmus kojose, sunku buvo vaikščioti. Pastaruoju metu buvo priverstas atsigulti ligoninėj. Buvo amputuota viena koja, norint sumažint skausmus. Rodos, po operacijos jis jautėsi geriau, bet sveikata nuolatos silpnėjo ir gegužės 13 jo gyvybė užgeso visai.

Nuliūdime paliko 4 sūnus ir 3 dukras su šeimomis, taipgi daugelį draugų ir draugių.

Vienas iš jo sūnų, Jonas, pradėjo aktyviai veikti Sūnų ir Dukterų Klube, tokiu būdu tęsdamas tėvo pradėtą darbą.

Atsisveikinimo žodžius tarė J. Yla ir dr. R. Simons.

Šeima visus laidotuvininkus gražiai priėmė Sūnų ir Dukterų Klubo svetainėj.

J. Y.

IŠ KLLD CK RAŠTINĖS

AUKOS APŠVIETOS FONDUI

Thunder Bay kuopos nariai su nariniais mokesčiais per draugą P. Kunčį atsiuntė aukų apšvietos fondui sekančiai: P. Kunchys, K. Dimse, J. Karonas, V. Kuryla, J. Steniulis, A. Ivaška ir K. Rudinskas—po $2.75.

Vancouverio kuopos nariai per draugą A. Grinkų prisiuntė aukų apšvietos fondui sekančiai: V. Bareišis $10.00, P. Bukis $6.50, D. Cepeliauskienė $1.42, Alg. Grinkus $10.00, Olga Grinkus $10.00, J. Kundrotas $3.00, S. Kundrotienė $2.00, K. Makarevičius $6.00, J. Sasnauskas $3.80, M. Balsevičienė $2.00, Wm. Valiukas $2.00.

Širdingai ačiū visiems aukojusiems.

J. YLA
KLLD CK sekr.

TURĖJOM SVEČIŲ

Toronto. — Gegužės 11 torontiečiai turėjo progą pasigėrėti Volgogrado (buvusio Stalingrado) jaunų darbininkų talentais, kuriuos jie pademonstravo Central Technical School auditorijoj. Programa susidėjo iš šokėjų, dainininkų ir pianistės. Vedėja paaiškino, kad tai saviveiklininkai, išskyrus dainininkus ir pianistę. Jie lavinasi meno savalaikiu, vakarais, po darbo. Publika sutiko juos visus labai šiltai.

Tarybinių turistų grupėj buvo ir du mūsų tautiečiai. Tai žurnalistas Juozas Kuolelis ir inžinierius Pranas Noreika, Darbo Raudonosios vėliavos ordino Lietuvos V. Lenino VRE direktorius iš Elektrėnų. Kadangi jie labai trumpai buvo ir maža laiko buvo, tai nebuvo progos pabendrauti, ilgiau pasikalbėti.

Menininkų grupė grįžo atgal į Montrealą, o grupė turistų, jų tarpe ir lietuviai, išvyko į vakarus. Sakė lankysis Winnipege, Vancouvery, o iš ten vyks į JAV. **J. Y.**

TORONTO, ONTARIO, CANADA
Mirus

Antanui Morkiui

Reiškiame gilią užuojautą visai jo šeimai ir liūdime netekę tautiečio, su kuriuo tiek daug metų bendravome, vargais ir džiaugsmais dalinomės.

O. Strolienė	P. Alknis
E. Bulzgis	J. Masiokas
A. G. Damašiai	J. Valaitis
O. Vilkelienė	F. Balnys
A. Vaičiulienė	Ch. A. Narush
J. Leskevičius	J. Narusevičienė
J. R. Kuktarai	B. Janauskienė
A. Jurgutaitis	J. A. Ylai
M. A. Guobai	F. E. Laurusevičiai
P. M. Daugėlai	V. Grinevičienė
A. R. Antanavičiai	M. Paužienė
J. O. Žuliai	Mr. & Mrs. Stauntan
P. Ch. Kuzmai	V. Masienė
R. Palamar	Alf. Roger
Wm. Palamar	S. J. Kuisiai
V. Rimdeika	Ch. Morkūnas
J. S. Kevėžai	T. J. Rekščiai
P. F. Kuncai	A. A. Gudžiauskai
R. P. Kuncai	I. Rukienė
P. P. Bjerland	L. Ramanauskienė
K. D. Kuncai	Kay & Ron Dabor
V. S. Strazevičiai	M. J. Taylor
B. Bucevičius	M. S. Dabor
B. E. Daugėlai	Anne & Jack Blesing
K. Karpus	Joe & Eleanor Taylor
J. Shinkunas	Rose Palaitis
J. M. Mileriai	Dr. & Mrs. E. Jurczak
J. E. Maskeliai	Jack Petkauskas
S. E. Paberaliai	P. S. Pajuodžiai
M. J. Kulokai	Pet. Pajuodis

U. Zykuvienė

Torontiečių kronika

Sūnų ir Dukterų Klubo New Horizons Programs komitetas turėjo trumpą susirinkimą, kuriame buvo pranešta, kad laikas užbaigti programą prailgintas iki liepos 15. Buvo apsvarstyta, kas svarbiausia atlikti su tais pinigais, kurie dar neišleisti.

Bingo trečiadieniais dar vis vyksta sėkmingai. Šį trečiadienį padainavom ilgiausių metų draugui A. Gudžiauskui, kurio gimtadienis pripuolė. Žmona paruošė keiką su atatinkamu skaičium žvakučių, užkandžių, taipgi buvo ir "mineralinio" vandens. J. Valaitis taipgi pavaišino "mineraliniu" vandenėliu bingo dalyvius.

Draugė N. Berškienė padovanojo klubui labai gražius rankų darbo papuošalus svetainei. Draugė nepaprastai gabi šioje srityje.

Teko nugirsti, kad draugas K. Kilikevičius žymiai sutvirtėjęs, pradeda po truputį kalbėti. Sako jau buvo su šeima išvažiavęs mašina pasivažinėti. **Rep.**

MONTREAL, QUE., CANADA
Mirus

Verutei Mikalauskienei [Mikalauskaitei]

Giliai atjaučiame velionės dukrą Jennie Dasienę ir sūnų Juozą su jų šeimomis, sesutę K. Keršienę ir jos šiemą, taipgi visus velionės artimuosius.

ADOLFAS ir ELENA MORKEVIČIAI
LIUDAS ir PETRĖ KISIELIAI

MONTREAL, QUE., CANADA
Mirus

Verutei Mikalauskienei [Mikalauskaitei]

Nuoširdžiai atjaučiame velionės dukrą Jennie Dasienę ir sunų Juozą Mikalauską su jų šeimoms; taipgi sesutę Kazę Keršienę ir jos šeimą. Visus Velionės artimuosius.

J. V. Knistautai	M. M. Gudai
V. O. Verbylai	M. Čekaitienė
L. P. Kisieliai	T. Matiukas
J. P. Skripkai	M. Smetonienė
A. A. Mikuliai	E. Petrauskienė
J. H. Kurylo	O. Veršinskienė
A. E. Morkevičiai	M. Tamkevičienė
J. E. Baršauskai	S. Petronienė
J. J. Vilkeliai	A. Meištienė
J. E. Urbanavičiai	B. Kvietinskas
J. A. Brakniai	A. Einikis
B. H. Šimonėliai	V. Vekterienė
J. S. Čičinskai	S. Virbalas
J. N. Kaušylai	E. Vilkis
J. N. Norris	E. Juraitienė
Ch. A. Juškai	L. Skripka

R. T. Bannon

MIAMI, FLORIDA

Artėja atostogos ir Floridoje

Gegužės 9 d. įvyko LSK mėnesinis susirinkimas, kuriam visuomet vadovauja LSK pirmininkas Augustas Iešmantas. Iš valdybos ir komisijų pranešimų sužinome, kad LSK sueigos žiemos sezono laikotarpiu buvo geros, skaitlingos. Tad ir finansinė LSK padėtis yra gerame stovyje.

Išklausius ir priėmus finansinius ir kitus pranešimus, padaryta tarimas pagerbti mirusius LSK narius per spaudą—"Laisvę" ir "Vilnį." Taip pat aptarta vasarinių atostogų klausimas. Kaip jau žinoma, liepos ir rugpjūčio mėnesiais LSK virtuvė ima atostogų. Kitaip sakant, per porą karščiausių vasaros mėnesių sekmadieniais LSK pietų neruošla. Bet svetainė neužsidaro. Sueigas gali ruosti kitos organizacijos. Per porą mėnesių yra gera proga LLD 75 kuopai panaudoti LSK svetainę sekmadieniais ir šiokiadieniais.

Žinoma, pagrindinis ir svarbiausias darbas LSK veikloje tenka draugėms ir draugams, kurie ruošia sekmadieniams pietus. Visi LSK nariai ir mūsų svečiai esame dėkingi draugams Nevinskams, kurie per visą sezoną taip gražiai ir patenkinamai atliko pietų gamybos darbą. Tikimės, kad Valentina, Alekas ir Juozas dirbs ir toliau.

Gražiai buvo pagerbtos motinos

Taip—žemėje nėra žmogaus, kuris neturėtų motinos. Gegužės 13-tą ir LSK savo renginį skyrė motinos garbei. Sueigoje vyrai buvo geri, jie aptarnavo moteris-motinas pietų skanesiais ir apdalino po taurelę saldaus vyno. Į motinų garbės sueigą ir publikos suėjo daugiau, negu paprastai šiuo metu jau sueina. Motinos garbei labai tiko paruošta programa. Marie Koch pakvietė publiką susėsti ir pranešė, kad vietinis Aido choras, kuris šiuo metu jau atrodė visai buvo nutilęs, dainuos motinos šventei.

Tai garbė aidiečiams, o dar daugiau aidietėms, kurios daugiausia veikė, kad choras vėl aidėtų. Galime tik palinkėti, kad daina nenutiltų. Savo pasirinktas liaudies dainas choras gražiai atliko. Ypatingai reikia sveikinti Marytę Nevins, kuri šį kartą vadovavo ir akompanavo visam chorui. Gražiai skambėjo solistės M. Gabrėnienės ir kitų balsai.

Dabar jau laukiame ir Tėvų Dienos, kuri šiais metais įvyks birželio (June) 17 dieną. Jau turime žinių, kad turėsime ir svečių tėvų dienai. Mildred Stensler rašo: "Viktoras ir aš vėl patrauksim į pietus," tai reiškia į Floridą. Apie birželio 13-17 jie jau bus Miamyje. o kur yra Mildred ir Viktoras—tai ten yra ir koncertas. Žinoma, tėvų dienai ruošiasi ir mūsų aidiečiai, jų solistai. Koncertas yra gražus ir kultūringas atžymėjimas tėvų dienai. Mildred Stensler yra patyrus chorvedė, ji moka organizuoti ir vadovauti dainos mylėtojus. O Viktoras Bekeris yra visų mėgiamas solistas. Tad galime tikėtis, kad mūsų svečiai dalyvaus ir tėvų dienos programoje.

Tarybų Lietuvos spauda svetainėje

Visokių kalbų ir šmeižto apie Tarybų Lietuvą skleidžia "vaduotojai." Teisingas žinias apie mūsų buvusią tėvynę galima rasti tik pažangioje ir Tarybų Lietuvos spaudoje. Pakankamai tokios spaudos yra LSK svetainėje. Tą spaudą tvarko ir leidžia neštis skaityti į namus Jonas Smalenskas.

Susipažinti su Tarybų Lietuvos gyvenimu, jos žmonių kultūriniu ir meniniu judėjimu, jų kova už geresnį gyvenimą, už taiką pasaulyje, skaitykite "Tiesą," "Gimtąjį kraštą," žurnalus "Mokslas ir gyvenimas," "Kultūros barai." Taip pat yra knygų, brošiūrų įvairiomis temomis.

Taip pat prašome LSK narius įsigyventi datą, kad kiekvieno mėnesio **antrą** trečiadienį vyksta LSK susirinkimai. Ypatingai sekantis, birželio 13 dienos susirinkimas, kuriame bus galutinai aptarta atostogų klausimas, labai svarbu jame nariams dalyvauti. **V. Bovinas**

ŽINIOS IŠ ST. PETERSBURG, FLA.

IŠ V. BUNKIENĖS KALBOS, PASAKYTOS MOTINOS PAGERBIMO DIENOS MINĖJIME GEG. 5 D.

Didžiai gerbiamos moterys!

Sveikinu Jumis, Motinos pagerbimo dienos proga. Šiandien mes čia susirinkome pagerbti, prisiminti mūsų motinas. Svarbu pabrėžti, kad motinos pagerbimo klausimas buvo iškeltas jau 1870 metais. Jau tada veikliosios moterys motinos pagerbimo klausimą iškėlė Jungtinių Valstijų Kongrese. Bet tik daug vėliau, būtent 1914 metais Kongresas nutarė paskelbti motinos pagerbimo dieną ir prezidentas Wilsonas tą nutarimą užgyrė ir pasirašė.

Koks kilnus, gražus žodis yra **motina.** Ji mums gyvybę davė ir mus išauklėjo. Motinos meilė vaikui yra berybė. Ji greičiau sutiks pati numirti, negu savo kūdikio netekti.

Motina kūdikiui įkvėpia savo geriausius jausmus. Ji moko jį gerbti, mylėti savo tėvus ir visus žmones. Ji trokšta, kad jis užaugtų sveikas ir būtų naudingas gyvenimui ir paguoda jos senatvėje. Švęsdami Motinos pagerbimo dieną, prisiminkime savo mamytes!

Mes esame dėkingos Jums, brangios mamytės, už mūsų gražią kūdikystę ir jaunystę, už pergyventus rūpesčius ir nemiegotas naktis.

Įvykę du pasauliniai karai pareikalavo begalės jaunų žmonių gyvybių. Taipgi Vietnamo kare žuvo apie 50,000 Amerikos kareivių. Daug motinų šią dieną švenčia su ašaromis akyse. Jos žino, kad jų vaikai nebeateis iš kapų pasveikinti savo motinėlių ir nesumažins jų širdies skausmų.

Čia žodis kitas apie dvi skirtingas pasaulyje santvarkas motinos klausimu.

Socialistinių šalių motinos šeimos auklėjime yra laimingos, nes joms valstybė suteikia visokią pagalbą. Ypatingai daug dėmesio yra kreipiama į vaikų auklėjimą. Jauna motina, eidama į darbą, vaiką palieka lopšelyje-darželyje. Ji gali ramiai dirbti, žinodama, kad jos vaikas liko geroje priežiūroje. Čia mažylius auklėja, paruošia gyvenimui. Moko mylėti savo tėvus, žmones, darbą, mokslą bei savo šalį.

Tarybų Sąjungoje daugiavaikės motinos apdovanojamos garbės vardu.

Tuo tarpu kapitalistinėse šalyse neturtingoms motinoms sunku auginti šeimą. Jeigu vargo priversta motina eina dirbti, kad pagelbėtų tėvui šeimą išmaitinti, vaikus, jos vaikai palikti vieni auga gatvėje. Pasėkos: dažniausia vaikai lieka bemoksliai, susitinka su blogos valios žmonėmis ir praranda žmoniškumą.

Motinos turi sutartinai kovoti ir reikalauti, kad mūsų šalies vyriausybė vietoje gaminti pavojingus karo ginklus, tuos bilijonus dolerių skirtų vaikų auklėjimo darželiams, mokykloms bei kitiems socialiniams poreikiams.

Švenčiant Motinos pagerbimo dieną, motinos turi pasisakyti už branduolinių ginklų sunaikinimą, už tautų ir valstybių draugystę, už pastovią pasaulinę taiką.

* * *

Balandžio 28 dieną klubiečiai savoje salėje turėjo gražų parengimą. Klubo salė buvo užpildyta skaitlinga publika. Mūsų šeimininkai M. ir A. Raškauskai pavaišino visus skaniais pietumis.

Po pietų įvyko įspūdingas koncertas. Dainavo Čekoslovakų choras, S. ir V. Kuzmickai duetą, Larry Strack solo. Koncertą užbaigė bendras Dainos Mylėtojų choras, vadovavo Helena Janulytė.

Salėje aidėjo gausūs publikos aplodismentai.

Po koncerto sekė Walterio Strolio muzika šokiams.

LLD 45 kp. veikla

Gegužės 5 dieną Lietuvių piliečių salėje įvyko LLD 45 kp. mėnesinis susirinkimas.

Jį pravedė kuopos pirm. S. Kuzmickas. Kuopos valdyba bei renginių komisija pateikė raportus. Pirm. S. Kuzmickas pranešė, kad kuopos veikla yra gera. Visi dirba nuoširdžiai, kad palaikyti mūsų organizacijas ir spaudą.

Raportai buvo priimti.

Susirinkimas nutarė, kad kuopos renginiai per tris mėnesius bus sekamai.

Liepos 14 dieną įvyks kuopos susirinkimas ir pietūs.

Rugpjūčio 11 dieną kuopos susirinkimas ir pietūs.

Rugsėjo mėnesį taipgi kuopos susirinkimas ir Pietūs.

Prašom visų įsitėmyti, kad per tris mėnesius kuopa neturės jokių renginių, tik kartą į mėnesį susirinkimą.

Pabaigus susirinkimą turėjome pietus. Po pietų buvo paminėta Motinos diena.

Minėjimui pirmininkavo Bronė Vaitkienė. Motinos pagerbimo programa buvo sekama: pirmiausia buvo pristatyta Tillė Lukienė. Ji kalbėjo angliškai. Ji pasveikino motinas keliais žodžiais ir paskaitė motinai skirtą jaudinančią poėmą.

Toliau pristatyta Aldona Aleknienė. Ji jautriai paskaitė S. Jasiulionio eilėraštį, skirtą motinai.

Paskutinė kalbėjo Vera Bunkienė. Ji pasakė kalbą apie motinas. Toliau sekė dainų programa, kurią atliko Dainos Mylėtojų choras, vyrų grupė ir moterų grupė. Ją sutvarkė ir vadovavo choro mokytoja Helena Janulytė.

Toliau sekė šokiai bei kiti įvairumai.

Klubo veikla

Gegužės 12 dieną savoje salėje klubiečiai turėjo mėnesinį susirinkimą. Jį pravedė klubo prez. V. Bunkus.

Klubo valdyba pateikė raportus, A. Aleknienė paskaitė praėjusio susirinkimo tarimus.

V. Bunkus pranešė, kad balandžio mėnesį klubo renginiai buvo sėkmingi, publikos turėjome gražios. Taipgi priminė, kad buvo reikalinga sutvarkyti būtinus reikalus virtuvėje. Taipgi žinote, kad retkarčiais mūsų renginiuose padainuoja Čekoslovakų choras. Jie atsiveda savo draugus, tokiu būdu padaugina mūsų publiką.

Bendrai pasakius, vasaros metu mūsų renginiai bus mažesni, nes daug mūsų narių ir kiti pobūvių lankytojai išvyko atostogų į šaltus kraštus.

Finansų sekr. Adelė Pakalniškienė pateikė raportą iš kovo ir balandžio mėnesių. Iždininkas J. Dobrow sutiko su atskaita. Iš renginių komisijos pranešimą pateikė P. Mockapetris. Raportai priimti.

Susirinkimą pabaigus, turėjome pietus. Po pietų įvyko dainų programa. Larry Strack dainavo solo, Helena Janulytė paskaitė poėmą. Taipgi Dainos Mylėtojų Choras padainavo keletą dainelių. Po pietų buvo šokiai.

Išvyko atostogų

Mūsų organizacijų nuoširdūs darbuotojai solistai, duetistai Stasys ir Violeta Kuzmickai išvyko pas savo sūnų į Columbus, Ohio, atšvęsti savo 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

Jiedu galvoja aplankyti ir kitus artimuosius. Linkiu S. ir V. Kuzmickams laimingos kelionės ir linksmai laiką praleisti tarpe savųjų.

Dainos Mylėtojų Choras vėl gavo garbės narių:

Ann Green	$10
John Grech	$10
Mary Cepelienė	$10
Eva Graunienė	$10
Mary Wallulis	$10

Choro vardu ačiū Jums.

Pranešimas

Birželio 2 dieną įvyks klubo susirinkimas ir pietūs, pradžia 10 val. ryto.

Birželio 9 dieną LLD 45 kp. Susirinkimas ir pietūs, pradžia 10:30 val. ryto.

Birželio 16 dieną Tėvų dienos paminėjimas, bus kalbėtojų ir dainų.

Įvyks klubo salėje 314-15 Ave. South. *V. Bunkienė*

MIAMI, FLA.
LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Margaret Cvirkienė

mirė 1978 metų birželio 1 d.

Prabėgo jau metai, kai iš gyvųjų tarpo išsiskyrė mieloji mūsų mamytė ir senelė. Bet ji pasilieka kaip gyva mūsų mintyse ir darbuose. Ji savo ilgame gyvenime dirbo ir siekė grožio, meilės, gerovės savo vaikams, anūkams ir visai žmonijai. Senelės Cvirkienės gyvenimo palikimą gražiai išreiškia lietuvių tautos poeto sekamos eilutės:

Te jie myli, ką aš mylėjau,—
Veidą, šypsnį, rankas draugų,
Ir tave, šilo kvepiantis vėjau,
Ir alyvų kerus už langų.

Ilsėkis Mieloji: Peter ir Grace Rusinskai—sūnus ir marti; Ruth Hartford; Anna Codiane—ir jos šeima; Janice Sommers—anūkė ir šeima; Jack Melfi—žentas; Leo ir Stella Wenckus.

Palaidojome Domicelę Veličkienę

Domicelė Veličkienė mirė gegužės 14 d. ir buvo palaidota ketvirtadienį, gegužės 17 d. Pine Lawn kapinėse, Long Islande, kur palaidotas jos mylimas vyras Alekas, miręs prieš kelis metus. Domicelė buvo pašarvota Garšvos Haven Hill koplyčioje.

Trečiadienio vakare, gegužės 16 d., buvo atsisveikinimas su taip visų gerbiama drauge. Veličkienė buvo New Yorko Lietuvių Moterų Klubo ir Literatūros Draugijos ilgametė narė. Kai gyveno Brooklyne, ji dainavo Aido Chore sykiu su savo vyru Aleku. Ji pasirodydavo ir vaidinimuose. Kitais žodžiais, velionė buvo menininkė, kaip ir jos vyras. Koplyčioje atsisveikinimo žodį teko tarti man ir F. Ilchuk, kuris yra Ukrainų choro vedėjas ir senas Veličkų pažįstamas.

Gegužės 8 d. sukako Domicelės gimtadienis, tai sūnus ir marti nusitarė sekmadienį, gegužės 6 d. nuvežti ją aplankyti Aleko kapą. O jau gegužės 14 d. ji mirė. Sūnus Justinas sako, kad mama mirė pasiilgusi tėvo. Po Aleko mirties, ji labai sunkiai pernešė tą skausmą.

Liko dideliame nuliūdime sūnus Justinas, kuris labai, labai gražiai sugyveno su tėvais ir darė, ką tik galėjo, jiems padėti jų senatvėje. Taipgi liko sūnaus šeima—žmona Marcia, dukros Nina ir Erika ir anūkė Samantha.

Reiškiame giliausią užuojautą likusiai šeimai, kuri taip glaudžiai sugyveno ir mylėjo Domicelę ir Aleką Veličkus. Justinas, prisiminimui tėvų, įteikė "Laisvei" $25 auką. Ačiū jam. **Ieva**

Alekas ir Domicelė Veličkai

Tel Aviv. — Izraelis žada ateinančiais penkeriais metais jo okupuotoje arabų teritorijoje įsteigti net 20 naujų izraelitų sodybų su 56,000 žydų šeimų. Tas reiškia, kad Izraelis tas teritorijas jau skaito savomis, aneksuotomis.

Washingtonas.— Sveikatos, Apšvietos ir Gerovės Departamento sekretoriaus pavaduotojas Hale Champion įteikė rezignaciją. Jis sako, kad jis negali išsiversti iš $52,500 metinės algos. Sako grįšiąs į Harvard universitetą profesoriauti.

ILGIAUSIŲ METŲ

Jurgiui Stasiukaičiui

Sveikiname mūsų mylimą tėvą ir gyvenimo draugą, sulaukusį 86 metų gimtadienio gegužės 27 d.

Jo garbingi darbai, jo meilė šeimai visuomet mus džiugina. Mes jį gerbiam kaip mylimą šeimos narį ir visuomenės veikėją.

Žmona—SOFIJA
Sūnus—FRANK
su Žmona JANET ir Dukromis

* * *

P. S. "Laisvės" kolektyvas prisideda prie Jurgio Stasiukaičio šeimos su širdingiausiais linkėjimais sveikatos, sėkmės, džiaugsmo. Jurgio šeima aukoja šia proga "Laisvei" $100. Dėkojame.

ADMINISTRACIJA

Ieva Mizarienė

Iš Aido Choro yptaingai sėkmingo koncerto

Mildred Stensler

Wilma Hollis

Praėjusį sekmadienį Laisvės salėje seniai jau bebuvo tiek daug publikos. Matyti, Aido Choras per ilgus metus tarnavimo su dainomis, su vaidinimais, įsigijo daug rėmėjų. Neabejojant, galima pasakyti, kad šis pobūvis buvo sėkmingiausias iš šių metų renginių.

Programą pravedė Aido Choro vice pirmininkė Nastė Bukniene, kuri, kaip ir visuomet, gražiai pristatė programos pildytojus.

Koncertą pradėjo Aido Choro nariai vadovybėje Mildred Stensler—solistas Victor Becker, jo sūnus Victor Becker, Jr., duetas Nelės Ventienės ir Tessie Stočkienės, duetas Victor Becker ir sūnaus, o paskiausia visas Aido choras padainavo kelias dainas. Akompanistas buvo Frank Brazinskas. Atrodo, kad ypatingai gerai sekėsi dainininkams, nes aplodisimentų buvo daug.

Antroje pusėje pasirodė Hartfordo Laisvės choras. Jų solistės buvo Elena Brazauskienė ir Wilma Hollis, Choro vadovė; jos taipgi dainavo duetą. Trys jaunos choristės taipgi dainavo trio. Visas choras irgi gražiai, net trijomis kalbomis—angliškai, lietuviškai ir prancuziškai, mums padainavo. Jų akompanistė buvo Helen DiCarli. Wilma Hollis, kuri vadovauja Laisvės chorui per 35 metus, tikrai meistriškai veda chorą.

Helen Di Carli
Laisvės Choro
akompaniatorė

Na, po koncerto, visi susėdome prie puikiai paruoštų pietų. Seimininkės buvo Ona Babarskienė, Nelė Ventienė ir M. Račkauskienė. Prie gėrimo ir kitų darbų dirbo Povilas Venta ir Karolis Bender, kuriems darbo netrūko. Prie bilietų dirbo Felix Lupsevičius. Prie stalų patarnavo aidietės Julia Lazauskienė, Nellie Shumbris, Tessie Stočkienė ir Adelė Lupsevičienė.

Svečių matėsi iš Philadelphijos, New Jersey valstijos, Connecticut ir Long Island. Taipgi buvo vienas svečias iš Lietuvos. Tai daktaras Jonas Kaminskas, kuris svečiuojasi JAV jau apie 5 mėnesius, kaip tik atvyko iš Connecticut į Aido koncertą. Mes manome, kad prieš išvykstant į Vilnių, apie pabaigą liepos mėnesio, daktaras surasi laiko atvažiuoti pas mus su paskaita sveikatos reikalais.

Daktaras Jonas Kaminskas
Nuotr. I. Bimbienės

Pasigedome Sofijos ir Jurgio Stasiukaičių. Sofija buvo užsakiusi "gimtadienio" tortą, nes šį sekmadienį Jurgiui sukaks 86 metai amžiaus. Sudainavome Jurgiui "ilgiausių metų," nors, kaip programos vedėja N. Buknienė pranešė, jis tą rytą buvo išgabentas į ligoninę. Beje, gegužės mėnesį, 8 dieną, sukako Stasiukaičių sūnui, akompanistui Frank Brazinskui gimtadienis taipgi. Jam irgi palinkėjome "ilgiausių metų," nors, jis, išgirdęs, kad susirgo Jurgis, greit išsiskubino namo.

BIRŽELIO 3 D. ATSISVEIKINSIME SU TSRS AMBASADOS KONSULU R. MALIŠAUSKU IR JO ŽMONA NIJOLE, NES JIE GRĮŽTA Į LIETUVĄ. KONSULO VIETOJE ATVYKSTA EDMUNDAS JUŠKYS, KURIS PRIEŠ KIEK LAIKO ĖJO TAS PAČIAS PAREIGAS WASHINGTONE. BUS SKANŪS PIETUS. TAD VISI SUSIRINKIME Į LAISVĖS SALĘ, 102-02 LIBERTY AVE., OZONE PARK, N. Y., 2 VAL. PO PIETŲ. AUKA $7.

ŠIRDINGAI DĖKOJAME

Mirus mūsų mielajai mamytei Domicelei Gvildaitei-Veličkienei, norime tarti širdingą padėką visiems, kurie lankėsi Garšvos Haven Hill koplyčioje, kurie išreiškė užuojautą žodžiu, atvirukais, telefonu bei laiškais, kurie prisiuntė gėlių bei prisidėjo kaip nors prie palengvinimo mūsų širdgėlos.

Ypatingai norime padėkoti Ievai Mizarienei ir Frank Ilchuk už gražius žodžius atsisveikinant su mūsų mamyte.

Mūsų mamytė, kaip ir tėvas Alekas, gimė Veliuonoje, Lietuvoje. Jie atvyko į Massachusetts 1913 metais, atskirai, nepažindami vienas kito. Jie persikėlė gyventi į Waterbury, Conn., o 1921 m. vasario 27 d. susituokė. Už kelių mėnesių po apsivedimo, jie persikėlė gyventi į Brooklyn, N. Y., kur gimiau aš, jų sūnus.

Per paskutinius 18 metų tėvai gyveno kartu su mūsų šeima Albertson, N. Y.

Mamytė buvo palaidota šalia tėvo Aleko Pine Lawn kapinėse.

Dar sykį dėkojame visiems už jūsų malonumą ir palengvinimą mums pergyventi šį skaudų momentą. Prisiminimui mamytės aukojame "Laisvei" $25.

Sūnus — JUSTINAS VELIČKA
Marti — MARCIA
Dukros— NINA ir ERIKA
Anūkė — SAMANTHA
ir kiti šeimos nariai

Sveikinu Antaną Bimbą

Geriau vėliau negu niekad. Sveikinu Antaną Bimbą su Jūsų 85 gimtadieniu. Linkiu laimės, o labiausia sveikatos.

ONA VISOTSKIENĖ
Kensington, Conn.

TARP LIETUVIŲ

Ona Malinauskienė-Malin dar vis randasi Roosevelt ligoninėje, Manhattane. Praėjusį pirmadienį jai buvo įdėtas "pacemaker" prie širdies. Kol kas negalime lankyti jos, nes ji guli intensyvios priežiūros kambaryje.

* * *

Praėjusį šeštadienį smarkiai suspaudė skausmai, aukšta temperatūra, mūsų mieląji draugą Jurgį Stasiukaitį. Sekmadieni, 5-tą val. ryto jis buvo išvežtas į Riverside ligoninę, Secaucus, N. J., kur dar ir šiuos žodžius rašant jis buvo tyrinėjamas ir nenuspręsta jo ligos priežastis.

* * *

Sekmadienį, Aido Choro koncerte, pasigedome Walterio ir Bronės Keršulių, kurie gal pirmą sykį nedalyvavo Aido koncerte. O juk jie abu yra ilgamečiai Aido choro dainininkai. Aišku, jie ne dėl kokių šiaip sau sumetimų nedalyvavo. Abu draugai turėjo išlikti dėlei nesveikatos.

* * *

Linkime draugams greit sustiprėti. **IM**

***

Giedok tu lakštute, giedok dar ilgai

Šias naujas eilutes skiriu mūsų mielai dainininkei Nelei Ventienei Jos dainų gerbimo proga

Mieloji lakštute
Tu giedi pas mus,
Čia mūsų sodely
Per ilgus metus.

Tavasis balselis
Malonus, gražus
Vis žavi mūs sielą,
Vis linksmina mus.

Giedok tu lakštute,
Giedok dar ilgai
Mes tavo balselį
Vis mylim labai.

Ir tavo lizdelį
Dabojam labai,
Kad būt tau patogu
Giedot linksmai.

Nes mat, kai tu giedi
Linksmai čia pas mus,
Tai būna sodelis
Ir kaimas jaukus.

Jonas Juška

Padėka ir linkėjimas

Mūsų mielai gražiakalbei Nastutei Buknienei Jos veiklos ir kalbos gerbimo proga

O Nastute, mūs Nastute,
Tu kalboj labai gabi,
Tai tikrai teisingai sakant
Gražiakalbė tu esi.

Tavo balsas aiškus, geras,
Sklandžiai skamba sakiniai,
Ir gražu kad juos palydi
Tavo tinkanti jausmai.

Praeitis ir aiškiai rodo
Kad veikei labai ilgai
Ir kad nuolat meno darbus
Pavyzdingai atlikai.

Tai labai džiugu kad dirbi
Taip maloniai, taip gražiai
Ir kad darbus vis aukoji
Liaudies labui vien tiktai.

Taigi šiandie tau dėkojam
Ir bučiuodami karštai
Linkim laimės ir sveikatos
Vis taip veikti dar ilgai.

Jonas Juška

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Joseph J. Garszva

Undertaker and Embalmer

HAVEN HILL FUNERAL HOME, INC.

104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418
Telefonas: 846-1970

BRIEFS

Women do not participate in the decision-making process in society in general, and especially not in decisions whether nations will go to war against one another, but by remaining silent when such decisions are made, women do share in those decisions and their consequences.

* * *

The world's biggest chain of karst caves near the Black Sea resort of Novy Afon is now a major tourist attraction. The resort is visited by about a million people a year.

* * *

America's best-selling poet Susan Polis Schutz says that, everyone can be happy if they work at it. No one is born happy.

"It takes a lot of introspection, figuring out who you are, what your abilities are and what your values are," she says.

* * *

If spinach were invented today, the U. S. government would have to ban it, according to a University of Utah medical chemist. The same goes for lima beans, oysters, shrimp, rhubarb and some other foods, claims Dr. David Roll who is also associate dean for academic affairs at the University's College of Pharmacy. He says that because of the levels of cyanide, sclanine, oxalic acid and other toxins in the foods, they would never receive Food and Drug Administration approval if they were synthetic.

"There is a dangerous myth in America today that natural is good and synthetic is bad. I feel safer about what is in processed food additives have been subject to much more thorough testing and analysis," he said.

* * *

There was standing room only at New York Aido Chorus concert. It was very well attended indeed and people seemed to enjoy themselves. Dinner was good, program delightful and most of all it was good to see friends and talk to them.

* * *

Ksavera Kaross, head of the popular American-Soviet Friendship Society in San Francisco, writes: "Have been very busy. We had Bakhor ensemble here, and it was unusual success. The house was full and many whou could not get in were disappointed."

Ksavera is planning to visit Lithuania this year "if everything will be well at home." **Ilse**

One of the Soviet dancers